

I. modul

KÉRDEZD MEG MAGADTÓL, KÉRDEZD MEG TŐLEM!

- 1. Itt vagyok!**
- 2. Mutasd magad!**
- 3. Társaság**
- 4. Más szemmel**
- 5. Fontos dolgok**
- 6. Köszikla**

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem!

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Az új iskolatípusban a beilleszkedés segítése, csoportépítés, a tanulók megismerése az önismeret, társismeret, emberismeret erősítése, pontosítása, együttműködés fejlesztése, kommunikációs készségfejlesztés.
Időkeret	12 óra (6×90 perc)
Ajánlott korosztály	9.évfolyam (14-15 évesek)
Következő modul	Itt állok
A modulban szereplő foglalkozások:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Itt vagyok! (Ismerkedés, a csoportszabályok kialakítása, a pályaorientációs foglalkozások céljának megismerése) 2. Mutasd magad! (Önismeret, önbemutató) 3. Társaság (Egy kis társismeret) 4. Más szemmel (Milyennek látnak mások?) 5. Fontos dolgok (Emberi értékek) 6. Köszikla (Elégedettség, siker)
Modulkapcsolódási pontok	<p>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pályaorientáció <p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verbális és vizuális információk felhasználási képessége, - Szövegalkotási képesség (személyes történetmondás) - Saját álláspont kialakítása, korrigálása (véleményalkotás, értékelés) - Mások nézőpontjainak mérlegelése <p>Ember és társadalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pszichikus működésünk (emlékezet, képzelet, gondolkodás, érzések, érzelmek, értékelés) - Személyiségünk (boldogulás, boldogság, biztonság, összefüggése; szerepek, kapcsolatok) - Gondolkodás, kommunikáció
A képességfejlesztés fókuszai	<p>Önismeret: önfeltárás, elfogadtatás elősegítése, önfejlesztési célok, a saját felelősség megfogalmazása</p> <p>Információkezelés: szövegértelmezés, lényegkiemelés, szövegalkotás, beszédképesség</p> <p>Együttműködés: egymás megismerésében, a tájékozódásban</p> <p>Önmeghatározás: Helyzetelemzés, a másokhoz való odafordulás, helyzetértékelés, önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás, cél- és feladatismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, véleményalkotás, értékelés, érvelés.</p>

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS:

A tanterem elrendezése: a modul fő célja az önismeret és a társismeret erősítése, a csoportépítés, ezért fontos, hogy a tanulók állandó kapcsolatban legyenek egymással. A tanterem közepén a székeket körben helyezzük el, így minden tanuló láthatja a másikat. A csoportvezető is a körben ül. A kiscsoportos feladatokhoz helyezzünk el a körön kívül néhány asztalt. Legyen lehetőség a csoportok és az egyének munkáinak bemutatására, közzétételére is. Ezért szükséges egy „bemutató fal”, ahova a munkákat kitűzhetjük (esetleg több napig is fenn maradhatnak).

A foglalkozások módszertana:

A modul elsősorban az ön-és társismeretre, a beilleszkedés segítésére helyezi a hangsúlyt. Itt még nem kap igazán szerepet a pályaorientáció ismeretanyaga. Ezért talán soknak tűnik a 12 óra. Új iskolatípusban azonban, ahol a tanulók nem ismerik egymást, nagyon fontos ez a szakasz. Egymás megismerése, az együttműködés fejlesztése, a kommunikációs szabályok megismerése, a csoportmunkában való jártasság elsajátítása, a tolerancia, a társak véleményének meghallgatása, az egymásra figyelés feltétele a későbbi sikeres munkának. Nemcsak a pályaorientációs munka szempontjából van fontos szerepe, hanem a csoport, az osztály közösséggé formálásában is.

Foglalkozások tevékenységközpontúak. Sok az egyéni, páros és kiscsoportos munka, melyet gyakran feladatlapok segítenek. Egyes tevékenységeknél a feladatlapok elhagyhatók, de a tapasztalatok azt mutatták, hogy szakiskolában a tanulók gondolkodását nagymértékben segítik.

A foglalkozások felépítése hármas tagolású (ráhangolódás, jelentésteremtés, reflektálás).

- *A ráhangolódás* - mint módszer azt jelenti, hogy elválasztjuk a hagyományos ismeretátadástól ezt a foglalkozási formát. Pl.: játékkal, zenével, fejtörővel kezdjük a foglalkozást. Egyes foglalkozásoknál rávezet a témára, előkészíti a cél megfogalmazását.
- *A jelentésteremtés* során meghatározott tartalmú strukturált gyakorlatok segítségével dolgozzák fel a tanulók a témát.
- *A reflektálás* a téma rövid összefoglalása, a megértés ellenőrzése játékos feladatok segítségével. Egyes foglalkozások végén lehetőséget ad egyéni megnyilatkozásokra, amiben a résztvevők megfogalmazzák, mit kaptak, mit nyertek a foglalkozás révén. (Az egyéni igények, érdekek megfogalmaztatása igen fontossá válik a további közös munka szempontjából.)

A csoportfoglalkozások során törekedni kell arra, hogy minden tanuló megnyilvánulhasson, mindenki egyformán fontosnak érezze magát a csoportban. Amennyiben valaki nem akar válaszolni, ezt a lehetőséget is meg kell adni, tiszteletben kell tartani. A tanulókat a kölcsönös tisztelet elfogadására kell bátorítanunk. A csoportvezetőnek segítenie kell a tanulókat abban, hogy megtanulják meghallgatni egymást, nem tehetnek helytelenítő, elmarasztaló megjegyzéseket a társuk hozzászólásával kapcsolatban. El kell érni, hogy a bizalom és szolidaritás légköre fokozatosan kialakuljon, amelyhez a csoportvezető stílusa is hozzájárulhat. Elsősorban azzal, hogy egyszerű nyelven kommunikál. A tanulók önbizalmát, aktivitását az egyéni és a csoportmunkában erősíthetjük azzal, hogy sokszor, sokféleképpen adunk pozitív visszajelzést, amelyek egyértelműek, konkrétak legyenek, a tanulók munkáját értékeljük.

AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A pályorientációs folyamatban a tanulók teljesítményét nem osztályzattal értékeljük. Az értékelés alapja a tanuló érdeklődése, az egyéni gondolkodása, kreativitása, aktivitása az egyéni, páros és csoportos feladatmegoldások során, feladattudata, problémamegoldó készsége, eszközhasználata, kitartása, együttműködése stb. A tanulók előtt mindig tegyük egyértelművé a jó munka követelményeit. A tanulóknak már a folyamatot megelőzően pontosan kell ismerniük az értékelés kritériumait ahhoz, hogy tevékenységüket tudatosan és felelősen alakíthassák. A folyamat közben, a foglalkozások során gyakran adjunk szóbeli értékelést az egyénnek és a csoportoknak egyaránt. Az értékelésnek pozitívan motiváló hatásúnak kell lennie, erősítse a tanulók önbizalmát, aktivitását.

A foglalkozások célja többek között az is, hogy megtanítsa a diákokat felelősséget vállalni saját munkájukért. Ennek egyik feltétele, hogy az értékelési folyamatban is részt vegyenek. A modul foglalkozásainak elsődleges célja, hogy fejlessze a tanulók önismeretét, önértékelését. A foglalkozások során tehát maga a tevékenység, az elvégzett feladat, a megismerés öröme is ad visszajelzést, megerősítést, s további motivációt.

A tanulók munkájának értékelésében, önértékelésük fejlesztésében nagy szerepe van a társak visszajelzéseinek is. Már a kezdetektől arra kell törekednünk, hogy megtanítsuk a tanulókat „pozitív üzeneteket küldeni” társaik felé.

A pályorientációs folyamat végén (ha szükséges évente két alkalommal) szövegesen értékeljük a tanulók munkáját.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Almamater (az egri Eszterházy Károly Főiskola Gyakorló Általános Iskolája, Gimnáziuma és Szakközépiskolája programja). Készült a tanulók középfokú oktatásba történő sikeres továbbtanulásának előkészítésére kiírt PHARE pályázatra, 2004.

Bagdy Emőke-Telkes József: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1995.

Gönczi Károly: *Önismereti játékok gyűjteménye 2*. Pedellus, Debrecen, 2006

Fejlesztő feladatok 1-2. (Feladatgyűjtemény és tanári útmutató). Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program II. keretében, Nemzeti Szakképzési Intézet 2006.

Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest 2000.

Játékkönyv. Játékok a közösségformálás szolgálatában I-II. (Szerk.: Kaposi László) Gödöllői Művelődési Központ, Gödöllő 1984., 1987.

Dr. Katona Nóra: *Vázlatok és feladatlapok a pályaválasztást előkészítő foglalkozásokhoz a 7-10. évfolyamon*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1999.

Keagan, Spencer: *Kooperatív tanulás*, Önkonet 2000.

Pályaorientáció módszertani kézikönyv csoportvezetők számára. (Szerk. Dr. Szilágyi Klára, Hajdú Annamária) Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft., Budapest, 2002.

Szilágyi István: *Önismeret és személyiségfejlesztés*, Skandi-Wald könyvkiadó, Budapest, 2002.

Rudas János: *Delfi örökösei*, Gondolat, 1990.

Varga Irén – Gönczi Károly – Pintér István: *Önismereti játékok gyűjteménye*. Pedellus, Debrecen, 2005

1. foglalkozásblokk

ITT VAGYOK!

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Ismerkedés, a csoportszabályok kialakítása, a pályaorientációs foglalkozások céljának megismerése
A foglalkozás tartalma	Ismerkedési játék párban, csoportban (párinterjú) Névjegykártya készítés, A foglalkozás-sorozattal kapcsolatos elvárások és aggályok összegyűjtése, a csoportszabályok megfogalmazása, szerződéskötés A pályaorientáció jelentésének, tartalmának megismerése, fogalommagyarázat, definícióalkotás, személyes történetmondás
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciák Kommunikáció: önismeret, önbemutató, önértékelés Prezentáció: szövegértés, szövegalkotás, társalgás, párbeszéd, előadás, vita Együttműködés: mások elfogadása (figyelem, személypercepció, interaktivitás, türelem) Kognitív kompetenciák: tanulási képesség, nyelvi kommunikáció (szövegértés, fogalmazás)
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek, Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

Ráhangelődés

Tevékenység 1

12 perc

Tanári instrukciók

Névjegykártya készítés

Minden tanuló kap egy kitűzőt és egy névjegykártya lapot.

- A kártyára írjátok fel a keresztneveteket, úgy, ahogy szeretnétek, hogy szólítsunk, majd egy jellemző tulajdonságokat is (pl. vidám, akaratos, stb).
- Rajzoljatok a kártyára egy kis ábrát, logót, ami jellemző rátok, vagy amit szerettek, pl. virág, autó, cica, stb.
- HA elkészült, tűzzétek fel a kártyát.

Munka közben a tanulóknak el kell gondolkodniuk önmagukról, s ez a folyamat segíti a későbbi bemutatkozást.

Az elkészült névjegykártyát mindenki tűzze ki. Ezt követően a tanulók mondják el (szóforgóban), hogy mi került a

kártyájukra, és miért.

A csoportvezető készítsen magának előre névjegykártyát. Segítheti a munkát azzal, hogy a feladat kezdésekor kitűzi a sajátját. A névjegykártya készítésére kb. 6-7 percet adjunk, a többi időt a megbeszélésre szánjuk.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni

Szóforgó, beszélgetés

Kitűzhető műanyag névjegykártya tok, méretre vágott kártyák, színes filctollak, ceruzák

Tevékenység 2 (A változat)

20-25 perc

Tanári instrukciók

Párinterjú¹

Bemutkozás párokban, majd a társunk bemutatása a csoportnak

A páralkotáshoz minden tanuló húz egy kártyát (1. melléklet: kártyák a bemutatkozáshoz). Páratlan számú csoport esetén a csoportvezető is húz kártyát.

- Keressétek meg a párokat!

A párok helyet foglalnak egymás mellett.

- Felváltva mutatkozzatok be a párotoknak! Mindegyitek 3 percig beszélhet. Mondjatok el magatokról minden olyat, amit fontosnak tartotok! Ha lejár a három perc, cseréltek.

A bemutatkozást segíthetjük előre megadott kérdésekkel.(2. melléklet: kérdések a párinterjúhoz).

Kérjük meg a tanulókat, hogy figyelmesen hallgassák végig egymást, a fontosabb gondolatokat, szavakat lejegyezhetik (érdekesebb, de nehezebb a feladat, ha nem jegyzetelnek). Figyeljenek az időkeretre, használják ki a 3 percet!

Amennyiben a tanárnak nem volt párja, először ő mutakozzon be.

- Mutassátok be egymást!

A bemutatások után adjunk lehetőséget arra, hogy a „bemutatott” kiegészítse a róla elmondottakat. Ebben a körben legyen lehetősége mindenkinek elmondani, hogy hogyan érezte magát, mi volt jó, és mi volt rossz neki. Ezzel jól elő lehet készíteni a következő csoportszabályhoz kapcsolódó feladatot.

A bemutatkozás után (közben) egy-egy tanuló, vagy a csoportvezető készítsen fotót a bemutatkozókról. (A fotókra a következő foglalkozáson lesz szükség.) Ha tanulók fotóznak, figyeljünk arra, hogy mindig más-más tanuló készítse a képeket (senki se legyen „kívülálló”). A párok egymást is lefényképezhetik a bemutatkozásuk után.

A fotózást zárásként a foglalkozás végére is tehetjük.

¹ Pályaorientáció módszertani kézikönyv csoportvezetők számára. 2002. (Szerk. Dr. Szilágyi Klára, Hajdú Annamária) Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft., Budapest

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Páros, nagycsoportos
Párinterjú, beszélgetés
1. melléklet, 2. melléklet, digitális fényképezőgép

Tevékenység 2 (B változat)
20-25 perc

Tanári instrukciók

Kihúztam a neved (Ismerkedés névhúzással)²

Milyenek látják egymást a tanulók „ismeretlenül”, az első benyomás alapján?

Minden csoporttag nevét felírjuk egy cédulára, ezeket összehajtogatjuk, és berakjuk egy kalapba. A csoportvezető körbeviszi a kalapot, és mindenki húz egy nevet. (Ha valaki a saját nevét húzza, az visszaadja, és újat húz.)

Mindenki 8-10 mondattal jellemzi a csoporttársát, akinek a nevét kihúzta. A jellemzést leírja, de nem mutatja meg senkinek, azt sem árulja el, hogy kinek a nevét húzta ki.

- Írd le a társad! Milyenek látod őt?

Fontos, hogy a csoporttagok már ismerjék egymás keresztnévét, ezért előzőleg megkérhetjük a tanulókat, hogy tűzzenek ki névjegykártyát.

Hívjuk fel a tanulók figyelmét, hogy a jellemzések ne legyenek sértőek.

A csoporttagok még kevésbé ismerik egymást, ezért a külső jegyek (hajszín, frizura, szemszín, öltözet), megnyilvánulások (gesztusok), első benyomás alapján próbálják egymást jellemezni. Igyekezzenek olyan jellemzőket összegyűjteni, amelyekből magára ismerhet az illető.

Ha mindenki elkészült a leírással, valaki felolvassa a sajátját. Aki magára ismer, jelentkezik.

- Vajon kiről szólhat ez a jellemzés? Aki magára ismer, jelentkezzen!

(Többen is magukra ismerhetnek egy-egy jellemzésben, ezért a többi csoporttagnak is figyelni kell, hogy kiről szól a szöveg, ők is tippelhetnek.) Sorban mindenki felolvassa a jellemzését. Az első körben még ne áruljuk el, hogy kiről szóltak. A tippet a csoportvezető a táblán jegyezheti. Újra felolvassa mindenki a jellemzését, és most már közli, hogy kiről írta. Beszéljük meg közösen, hogy mennyire volt találó a leírás. A jellemzett tanuló is elmondhatja, hogy mi az, amit elfogad ebből, és mi az, amit nem.

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, nagycsoportos
Játék, csoportos beszélgetés

Eszközök

Papír, íróeszköz, névcédulák a csoporttagok nevével, kalap

² Rudas János: Delfi örökösei 1990. Gondolat, Budapest

Jelentésteremtés:

Tevékenység 3

3 perc

Tanári instrukciók

A pályaorientációs foglalkozások céljának rövid ismertetése

Ismertessük a tanulókkal, hogy a foglalkozássorozat célja a sikeres szakmaválasztás segítése. Ehhez szükséges, hogy a tanulók megismerjék önmagukat, eligazodjanak a pályák világában, legyenek reális terveik a jövőre nézve. Képesek legyenek együttműködni a társaikkal, felelősséget vállalni az egyéni és a közös munkáért is.

A foglalkozás későbbi tevékenységei részletesebben kitérnek a pályaorientációs foglalkozások tartalmára (pl. 5. tevékenység).

Munkaforma

Módszerek

nagycsoportos

Tanári közlés

Eszközök

Tevékenység 4 (A változat)

20 perc

Tanári instrukciók

A pályaorientáció jelentése, fogalommagyarázat, definícióalkotás.

A tanulók négy fős csoportokban dolgozzanak a 3. és 4. feladatlapon.

A fogalom tisztázása 4 lépésben történjen.

1. lépés: gyűjtés

- Gyűjtsetek olyan szavakat, amelyekben a pálya szó szerepel! Csoportosítsátok ezeket jelentésük szerint! (A gyűjtéshez a 3. sz. melléklet használható.)

Megbeszéléskor a csoportoktól felváltva kérjük a szavakat! (csoportszóforgó) Írjuk fel a táblára (csoportosítva). Ezt követően a pályaorientáció témaköréhez kapcsolódó pálya tartalmú szavakkal foglalkozzunk tovább (pl. életpálya, pályafutás, pályaválasztás, stb.) Ha a tanulók a várt szavakat nem „hozzák”, a csoportvezető kiegészítheti a gyűjtést. A fogalmak jelentését közösen beszéljük meg!

- Az első lépés könnyített változata lehet, ha felírjuk a táblára az alábbiakat:

..... pálya

pálya

A tanulók feladata kiegészíteni a szavakat.

(Ha szükségesnek látjuk a felírtak köré írhatunk összekeverve szavakat, melyekből ki kell választaniuk a tanulóknak azokat, amelyek hozzákapcsolhatók a pálya szóhoz és kapcsolódik a pályaorientáció, a szakmaválasztás témaköréhez. Pl.: élet, választás, autó, foci, tenisz, elképzelés, teke, futás, tanácsadás...stb.).

2. lépés:

- Keressétek ki az értelmező szótárból az orientáció szó jelentését, és írjátok fel a feladatlagra!

Ha 4 fős csoportokban dolgozunk, 3-4 értelmező szótár szükséges. Megoldható nagycsoportban is. Ekkor megkérünk egy tanulót, hogy keresse ki a fogalmat. A jelentését felírjuk a táblára, ill. a csoportok a feladatlapjukra.

A pályaorientáció szó jelentésének meghatározásához, pontosításához a 3. és 4. lépést használhatjuk. Ajánlott a csoporttagok képességi szintjéhez igazítottan megválasztani a feladat következő lépését.

3. lépés: definícióalkotás.

- Az összegyűjtött ismeretek alapján próbáljuk együtt megfogalmazni a pályaorientáció jelentését!
- A definícióalkotásnál alkalmazzuk a tanári magyarázat módszerét, hogy minden diák számára világos legyen a pályaorientáció szó jelentése, illetve az, hogy a foglalkozássorozatok miben nyújthatnak számára segítséget.

4. lépés: a pályaorientáció fogalmának összeállítása összekevert szavakból.

- A borítékban a pályaorientáció fogalmát találjátok. A szavak sajnos összekeveredtek. Ha helyesen sorba rakjátok, megismerhetitek a pontos definíciót!

A borítékokat célszerű csak akkor kiosztani, amikor a saját definíciót már megbeszéltük (a pontos fogalom megismerése nem feltétlenül szükséges, ez a lépés el is maradhat).

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

kiscsoportos, nagycsoportos
Gyűjtés, csoportosítás, beszélgetés, definíció alkotás
Feladatlapok (3.-4.-5. melléklet), értelmező szótár, boríték a pályaorientáció szétvágott definíciójával

Tevékenység 4 (B változat)
20 perc

Tanári instrukciók

Pályaválasztásom (iskolaválasztásom) története

Beszélni, beszélgetni szerető csoportoknak ajánlott ez a feladat.

- Meséld el pályaválasztásod, iskolaválasztásod történetét!
- Hogyan kerültél ebbe az iskolába?
- Milyen terveid voltak korábban? Azok miért változtak meg?
- Most mik a terveid?
- Ki segített az iskolaválasztásban és hogyan?

Adjunk időt arra, hogy a tanulók 8-10 mondatban összeszedjék a gondolataikat, esetleg le is írják. Segítő kérdéseket az elején mindenképpen adjunk. A nehezebben megnyíló tanulóknak a személyes történetmondásnál kérdésekkel segíthet a csoport.

A tanulók történetei után beszéljük meg a tanulókkal az iskolaválasztás (pályaválasztás) szempontjait, s térjünk ki a pályaorientáció jelentésére, tartalmára is.

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, nagycsoportos
Személyes történetmondás, beszélgetés

Eszközök

Papír, írószer

Tevékenység 5
20 perc
Tanári instrukciók

Az elvárások és aggályok összegyűjtése, a csoportszabályok megfogalmazása, szerződéskötés

A bevezető feladatok példázhatták a foglalkozássorozat kötetlen, játékos, felszabadult hangulatát. A csoport a tanév folyamán együtt fog dolgozni, ezért az eredményes együttműködéshez szükség van a közös munka, az együttműködés szabályainak rögzítésére, a közös célok megfogalmazására. Ez akkor működik igazán jól, ha a szabályok megalkotásában a tanulók is részt vesznek. Szánjunk elég időt ennek átgondolására, megbeszélésére. A csoport működéséről és a csoporttagok munkájáról szóló szabályokat rögzítsük flip-chart táblán, vagy a falra rögzített csomagolópapíron. Ez lesz a „szerződés”, amelyre később is hivatkozhatunk. Természetesen a csoportvezető elvárásait, aggályait is tartalmazza ez a szerződés (pl. pontosság, együttműködés, egymás meghallgatása, csoport-titok, stb.)

- Mit vársz a pályaorientációs foglalkozásoktól? Mivel szeretnél itt foglalkozni, és mivel nem? Gondold át, és töltsd ki a feladatlapot!

A tanulók kitöltik a feladatlapot (6. melléklet), majd minden tanuló mond egy-egy elvárást (amit szeretne), vagy aggályt (amit nem szeretne) a foglalkozások során csinálni, átélni (szóforgó) A csoportvezető felírja ezeket a táblára (külön a félelmeket és külön az elvárásokat), közösen csoportosítják a leírtakat, megfogalmazzák a szabályokat.

Szóforgó: *A csoport tagjai sorban, az óramutató járásával egyező irányban, elmondják egymásnak a gondolataikat, egy tag beszédidejét meg lehet határozni.*

Variációk:

- öntapadós jegyzetömb lapokra írják fel a tanulók az elvárásaikat és az aggályaikat (ötletroham). Ezeket mindenki kiragasztja a tábla megfelelő helyére. Az öntapadós lapokkal könnyebb a csoportosítás, az azonosságok összevonása.

- A csoportszabályok feldolgozása egyszerűsíthető a csoporttagok képességi szintjéhez igazítva azzal, ha a foglalkozásvezető(k) előre elkészítik a csoportszabály listát, vagy annak egy részletét, melynek pontjait nagycsoportban megbeszélik, majd ezeket egészítik ki a csoporttagok közös munkával. Ajánlott csoportszabályok:

- FIGYELJÜNK EGYMÁSRA!
- EGYSZERRE CSAK EGY EMBER BESZÉLJEN!
- EGYMÁS VÉLEMÉNYÉNEK TISZTELETBEN TARTÁSA

- NE ÍTÉLKEZZ!
- ŐRIZD MEG A TITKOM!
- BESZÉLJ A SAJÁT NEVEDBEN!

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, nagycsoportos
Gyűjtés (feladatlap segítségével, vagy ötletrohammal), csoportosítás, beszélgetés

Eszközök

Csomagolópapír, gyurmaragasztó, színes filctollak, feladatlap (6. melléklet)

Reflektálás.

Tevékenység 6 (A változat)
10 perc

Névlánc³

Játékos névtanulás (név és tulajdonság)

Tanári instrukciók

Az első tanuló elmondja a keresztnévét, és egy jellemző tulajdonságát, majd a következő megismétli, és hozzáteszi a sajátját. Először játszhatjuk csak a keresztnevekkel, utána hozzátehetjük a tulajdonságot is. Ha kétszer játszunk, a második kör ellentétes irányban induljon (az utolsónak kell a legtöbb nevet megjegyeznie). Kérjük meg a tanulókat, hogy a nevek felsorolásánál nézzenek rá arra a társukra, akinek a nevét mondják (a név mellé társuljon a személy is)

Munkaforma
Módszerek

Nagycsoportos
Játék

Eszközök

-

Tevékenység 6 (B változat)
5 perc

Mi változott?⁴

Tanári instrukciók

A tanulók közül valaki kimegy a teremből, de mielőtt kimegy, jól körülnéz, ki hol ül, hogy néz ki, milyen ruhában van. A benn maradók három dolgot megváltoztatnak (pl. ruhát cserélnek, helyet változtatnak). Ezután behívják a kitalálót. Az a feladata, hogy rájöjjön, milyen változások történtek addig, amíg ő odakint volt. Ha megfejtette, új játékos megy ki.

Összeköthetjük a névtanulással a játékot úgy, hogy a kitalálónak mindig meg kell mondania azoknak a tanulóknak a nevét, akik pl. helyet cseréltek, ruhát cseréltek, vagy valami megváltozott rajtuk.

Munkaforma

nagycsoportos

³ Varga Irén – Gönczi Károly – Pintér István: *Önismereti játékok gyűjteménye*. 2005. Pedellus, Debrecen.

⁴ Bagdy Emőke-Telkes József: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*. 1995. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Módszerek

játék

Eszközök

-

Tevékenység 7

5 perc

Mi a pálya nálad?

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása az alábbi kérdések mentén.

Tanári instrukciók

Miről volt szó a mai foglalkozáson?

Ki hogy érezte magát?

Mi mindent tudtatok meg ma magatokról?

Mi volt a legizgalmasabb feladat?

Mi volt a legnehezebb feladat?

Munkaforma

Interaktív nagycsoport

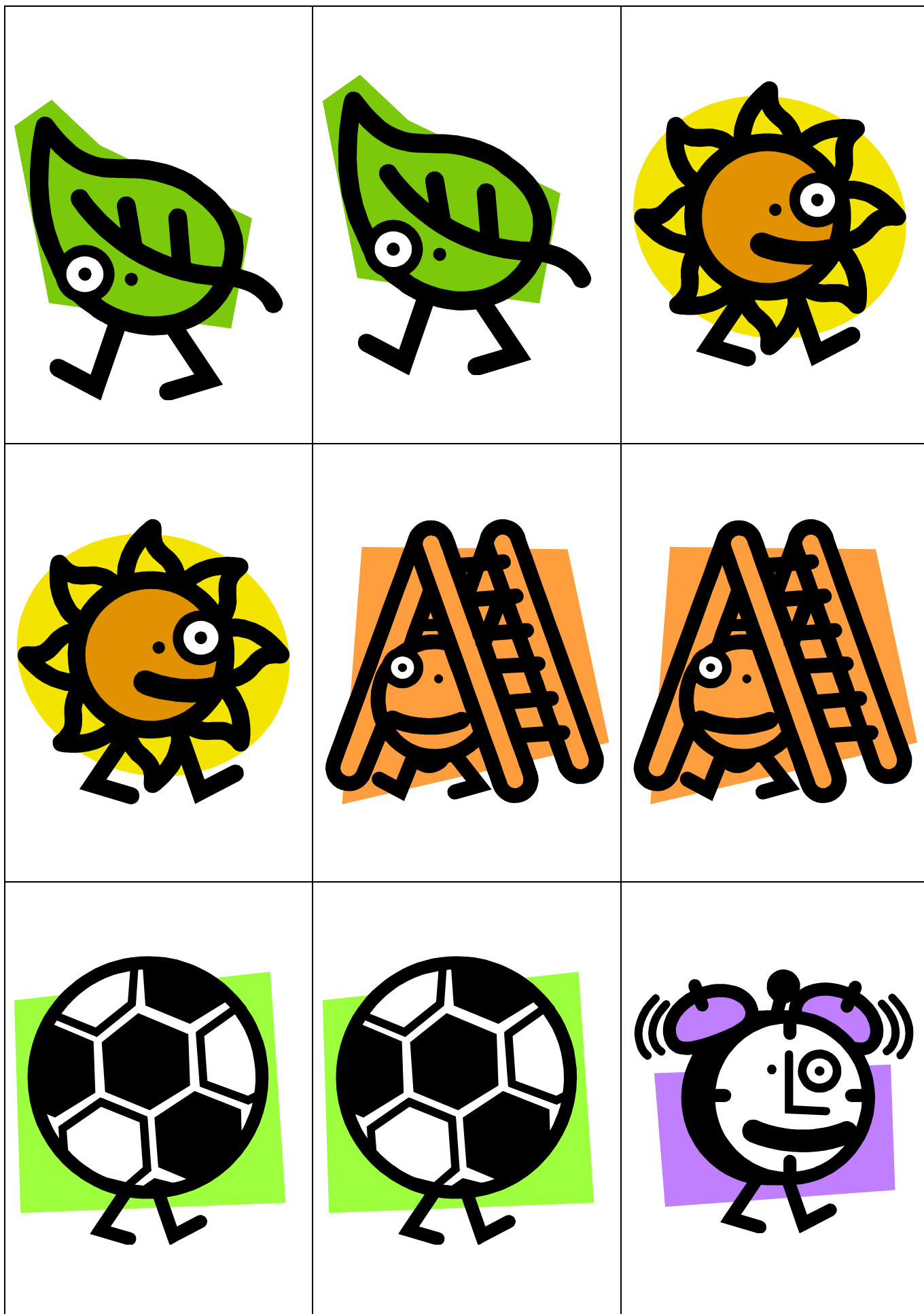
Módszerek

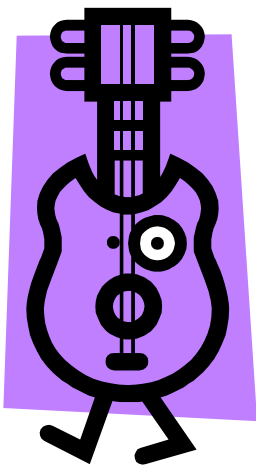
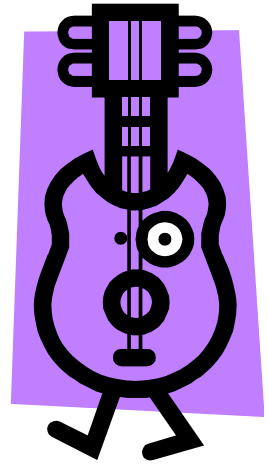
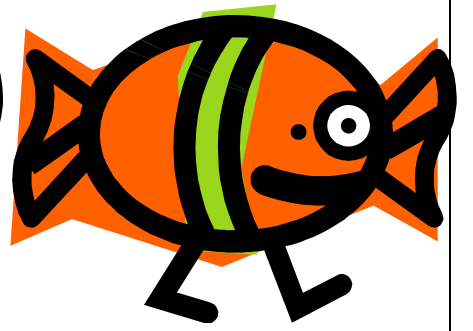
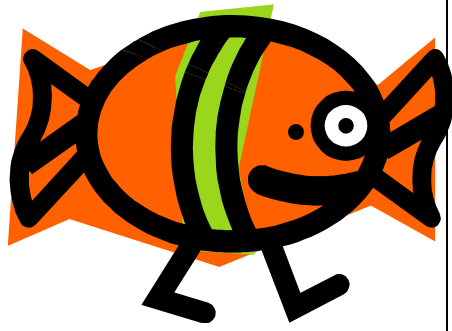
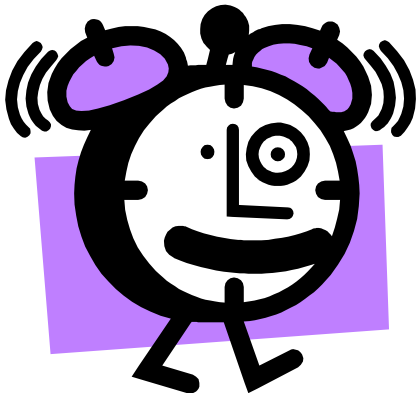
Megbeszélés

Eszközök

-

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Itt vagyok!/1. melléklet. Kártyák a párinterjúhoz

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Itt vagyok!/2. melléklet

Kérdések a párinterjúhoz:

Hogyan szeretnéd, ha szólítanánk?

Mutasd be a családodat! (Kikkel élsz együtt? Van-e testvéred?)

Mi a foglalkozása a családtagjaidnak?

Melyek a kedvenc időtöltéseid? Mit csinálsz szabadidődben?

Mi a kedvenc tantárgyad?

Milyen szakmát szeretnél tanulni?

Miért ezt az iskolát választottad?

A pályaorientáció jelentése 1.

1. feladat

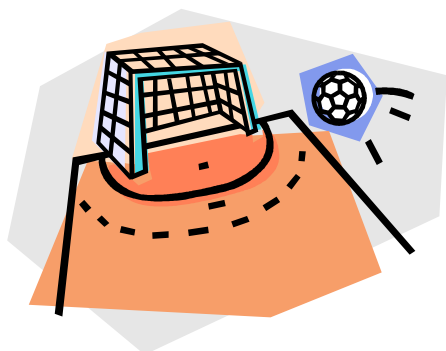
Gyűjtsetek össze minél több olyan szót, amelyben a PÁLYA szó szerepel!
Figyeljétek meg alaposan a képeket! Gondoljátok át, hogyan kapcsolódnak a szavak a képekhez! Az összegyűjtött szavakat a megfelelő kép mellé írjátok!

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

2. feladat

Keressétek ki az értelmező szótárból az ORIENTÁCIÓ szó jelentését!

ORIENTÁCIÓ =

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Itt vagyok!/4. melléklet

A pályaaorientáció jelentése 2.

1. feladat

Fogalmazzátok meg, szerintetek mit jelent a PÁLYAORIENTÁCIÓ!

SZERINTÜNK A PÁLYAORIENTÁCIÓ

.....

.....

.....

2. feladat

A borítékban a pályaaorientáció fogalmának szavait találjátok meg. Ha a szavakat helyesen egymás mellé rakjátok, megkapjátok a helyes definíciót. Ha sikerült, írjátok le!

A PÁLYAORIENTÁCIÓ

.....

.....

.....

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Itt vagyok!/5. melléklet

A pályorientáció definíciója:

A pályorientáció egy folyamat,

amely segíti

a megfelelő szakma kiválasztását

azzal, hogy sok-sok

információt nyújt.

2. foglalkozásblokk

MUTASD MAGAD!

Önismeret, önbemutató

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az önismeret fejlesztése, önbemutató
A foglalkozás tartalma	Játékos önjellemzés Kedvenc dolgok összegyűjtése, önjellemzés, tablókészítés
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciák Kommunikáció: önismeret, önbemutató, önértékelés Prezentáció: szövegértés, szövegalkotás, társalgás, párbeszéd, előadás, vita Együttműködés: mások elfogadása (figyelem, személypercepció, interaktivitás, türelem)
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv-és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek, Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

Ráhangelődés

Tevékenység 1

5 perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Naptár.

A tanulóknak születési napjuk sorrendjében kell egymás mellé állniuk. Gyors nyomozást kell végezniük, hogy ki hányadikán született, s ez alapján sorba állni.

A feladatot csoportalkotásra is felhasználhatjuk a következő feladathoz. A sor elejétől számolva az egymás mellett álló 3 vagy 4 tanuló (létszámtól függően) alkosson egy csoportot.

nagycsoportos

játék

-

Jelentésteremtés

Tevékenység 2 (A változat)

20 perc

Tanári instrukciók

A foglalkozás céljának rövid ismertetése

Kedvenceim⁸ feladatlap kitöltése, csoportos megbeszélés

A feladat megkezdése előtt a csoportvezető röviden ismertesse a foglalkozás célját: önmagunk bemutatása, jellemzése.

A diákok először egyénileg kitöltnek egy feladatlapot önmagukról (1. melléklet), majd kiválasztanak 2-2 olyan pontot, amelyre nagyon könnyű, ill. nagyon nehéz volt válaszolni. Kiscsoportos megbeszélésen megvitatják, hasonlóságokat, különbözőségeket keresnek. Kérjük meg a tanulókat, hogy a feladatlapot úgy töltsék ki, hogy később bemutatásra kerülnek (külalak).

Adjunk lehetőséget arra, hogy a csoportok a megbeszélés után tapasztalataikat megoszthassák a többiekkel! (csoportszóforgó)

Fontos, hogy a kitöltés előtt a feladatlapon szereplő fogalmakat (pl. karrier) tisztázzuk a tanulókkal!

Egyéni, kiscsoportos, nagycsoportos

Feladatlap, csoportos megbeszélés, csoportszóforgó, beszélgetés

Feladatlap (1. melléklet)

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Tevékenység 2 (B változat)

20 perc

Tanári instrukciók

A foglalkozás céljának rövid ismertetése

Milyen vagyok? Önjellemzés szólások segítségével

A feladat megkezdése előtt a tanár röviden ismertesse a foglalkozás célját: önmagunk bemutatása, jellemzése.

A tanulók megkapják a szólásokat tartalmazó feladatlapot. Válasszatok ki a szólások közül hármat, amelyik illik rátok, és egyet, amelyik nem!

Szóforgóban mondják el, miért ezeket választották, milyen élményeik kapcsolódnak hozzá.

Hagyjunk elegendő időt a tanulóknak a szólások elolvasására, értelmezésére.

A tanulók beszámolóit után beszéljük meg minden szólás jelentését. *(Amennyiben szükségesnek tartjuk, a kiválasztás előtt is értelmezhetjük a szólásokban szereplő tulajdonságokat).*

Egyéni, nagycsoportos

Feladatlap (szövegértelmezés), szóforgó, megbeszélés

Feladatlap (2. melléklet)

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

⁸ Keagan, Spencer: *Kooperatív tanulás*, Önkonet 2000.

Tevékenység 3
25 perc

Kérdezd meg magadtól!⁹ Feladatlap kitöltése, tulajdonságok rangsorolása

Tanári instrukciók

A feladatlapot (3. melléklet) a tanulók egyénileg töltik ki. A munka közben ismét el kell gondolkodniuk saját magukról. Most olyan tulajdonságok is előkerülnek, amelyek az előző foglalkozáson, a korábbi tevékenységek során nem. Előfordulhat, hogy egy-egy tulajdonság jelentését a tanulók nem értik pontosan. A feladatlap kitöltése előtt a csoporttagokkal közösen értelmezzük a feladatlapon szereplő tulajdonságok mindegyikét.

- Válassz ki a feladatlapodról 5 tulajdonságot, ami a legjellemzőbb rád, és 5 olyat, ami a leginkább nem!
- Beszéld meg a csoportoddal!

Keressenek a csoporttagokkal közös tulajdonságokat, illetve olyat is amiben különböznek a többiektől.

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, kiscsoportos
Feladatlap kitöltés, rangsorolás

Eszközök

Feladatlap (3. melléklet)

Tevékenység 4
20 perc

Tablókészítés:

Tanári instrukciók

- Készíts bemutató tablót magadról! Mutasd meg milyen vagy! Használd fel az előző feladatok eredményeit is!

A tanulók egy kb. A/3 méretű tablót készítenek magukról, melyhez felhasználják az előző *Kedvenceim* és *Ilyen vagyok?* feladatlapokat (ráragaszthatják a tablóra, vagy lemásolhatnak róluik néhány fontos információt, rajzolhatnak valamilyen rájuk jellemző dolgot). A tablóra kerüljön rá az előző foglalkozáson készült fénykép.

Kérjük meg a tanulókat, hogy néhány fontos belső tulajdonságukat is írják rá a tablóra. Az elkészült munkákat tegyék ki a terem falára, és ha lehet, egy-két hétig hagyjuk is kinn. Így az osztály másik csoportjának tagjait is jobban megismerhetik a tanulók.

Munkaforma
Módszerek

egyéni
tablókészítés

Eszközök

A/3 rajzlapok, olló, ragasztó, színes filctoll, zsírkréta, színes ceruza az előző foglalkozáson készült fotók kinyomtatva, gyurmaragasztó

⁹ Dr. Katona Nóra: *Vázlatok és feladatlapok a pályaválasztást előkészítő foglalkozásokhoz a 7-10. évfolyamon* 1999. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Reflektálás:

Tevékenység 5

20 perc

Tanári instrukciók

Tárlatlátogatás: az elkészült tablók megtekintése, megbeszélése

- Járjátok körbe a tárlatot!
- Kihez hasonlítasz legjobban? Kitől különbözt leginkább?

A tablókat úgy helyezzük ki a falra, hogy a tanulók zavartalanul „körbejárhassák a tárlatot”. Kerüljük a zsúfoltságot. Ügyeljünk arra, hogy a tanulók ne a nézegetés közben beszéljék meg az észrevételeiket, mert így csak 2-3 közelben álló hallhatja. Igyekezünk a pozitív értékelésre ösztönözni a tanulókat.

A „látogatásra” vigyen magával mindenki jegyzetlapot, ceruzát, és keressen olyan társakat (a tablókon lévő információk alapján), akikhez a leginkább hasonlít, és olyanokat is, akiktől leginkább különbözik.

A tanulók kereshetnek számukra érdekes, különleges tulajdonságokat is a tablókon, melyekről szívesen beszélgetnének, esetleg még kérdeznének a társaiktól. Ehhez megadhatunk segítségképp kérdéseket:

- Miben vagy ügyes, mi megy jól neked?
- Mely tantárgyak a kedvenceid, melyiket tanuld a legszívesebben, melyiket a legkevésbé szívesen?
- Milyen feladatokat végzel szívesen?

A tabló összefoglalja az egész foglalkozás feladatait. Megbeszéléskor térjünk ki arra is, hogy kinek melyik feladat volt a legkönnyebb, vagy legnehezebb, és miért.

A záró kör előtt érdemes felidézni a foglalkozás feladatait (Mi mindenről volt szó?) és felírni csomagolópapírra/táblára. A foglalkozás záró körében kérjünk visszajelzést, véleményt a fiataloktól az alábbi kérdések felvetésével:

- Hogy éreztétek magatokat a mai foglalkozáson?
- Ki tudott meg valami érdekeset?
- Melyik feladat volt a legérdekesebb és miért?

Munkaforma

Módszerek

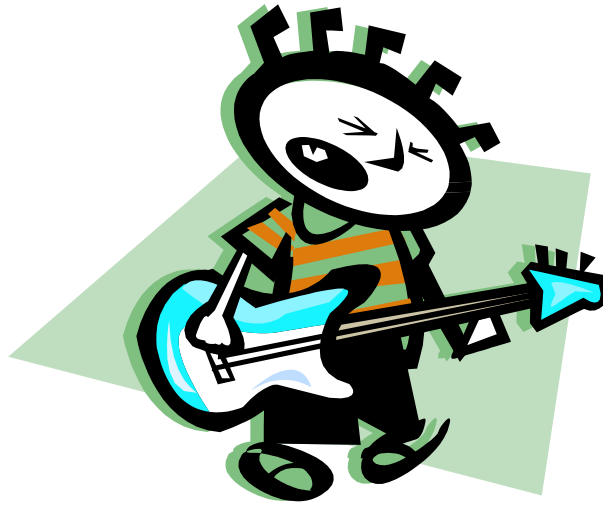
Eszközök

Egyéni, nagycsoportos
beszélgetés

-

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Mutasd magad/ 1. melléklet

KEDVENCEIM

Sport (amit űzök): _____

Tantárgy: _____

Sport (amit nézek): _____

Szín (amit szívesen viselek): _____

Hobbi: _____

Ruhaféle: _____

Ünnep: _____

Hely, ahol jól érzem magam: _____

Napszak: _____

Álomautó: _____

Évszak: _____

Álomkarrier: _____

Álomnyaralás: _____

Dal: _____

Étel: _____

Zenekar: _____

Ital: _____

Könyv: _____

Édesség: _____

Film: _____

Tévéműsor: _____

Állat: _____

Válassz ki kettő dolgot, amire könnyen válaszoltál, és kettő olyat, amire nehezen. Beszéld meg a csoportoddal!

(Kagan, Spencer: Kooperatív tanulás 8:5)

MILYEN VAGYOK?

A lapon szereplő szólások közül **válassz ki hármat**, amelyikről úgy gondolod, hogy **jellemző** rád! (Húzd alá pirossal!) Válassz **egy olyat** is, amelyik egyáltalán **nem igaz** rád! (Húzd alá kékkel!)

1. Bátor, mint az oroszlán.	7. Lusta, mint a bivaly.
2. Hűséges, mint a kutya.	8. Félnék, mint a nyúl.
3. Vékony, mint a cérnaszál.	9. Szorgalmas, mint a hangya.
4. Ravasz, mint a róka.	10. Erős, mint a medve.
5. Boldog, mint a tejbe esett légy.	11. Férge, mint a gyík.
6. Csökönyös, mint a szamár.	12. Lassú, mint a csiga.

Jellemző rám:

.....

.....

Nem igaz rám:

Gondold át még egyszer, miért ezeket választottad! Jellemezd magad a szólások segítségével! Ha van olyan történeted, élményed, amelyik valamelyikhez kapcsolódik, azt is meséld el!

Kérdezd meg magadtól!

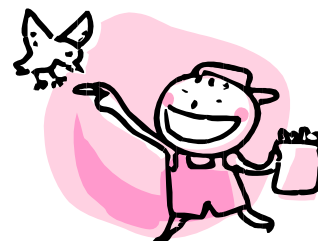
Ilyen vagyok?

Tegyél egy „X” jelet a megfelelő helyre! A kipontozott helyre írhatasz olyan tulajdonságot, amely nem szerepel a felsorolásban, de Te fontosnak tartod.

	igen	nem		igen	nem		igen	nem
Ötletes	☐	☐	Együttérző	☐	☐	Ügyes kezű	☐	☐
Megértő	☐	☐	Közlékeny	☐	☐	Barátságos	☐	☐
Szerény	☐	☐	Aprólékos	☐	☐	Okos	☐	☐
Kalandvágyó	☐	☐	Álmodozó	☐	☐	Jószívű	☐	☐
Egyszerű	☐	☐	Segítőkész	☐	☐	Versengő	☐	☐
Rendszerető	☐	☐	Erős	☐	☐	Akaratos	☐	☐
Alapos	☐	☐	Szégyenlős	☐	☐	Nyugodt	☐	☐
Társaságkedvelő	☐	☐	Indulatos	☐	☐	Rendetlen	☐	☐
Barátkozó	☐	☐	Csendes	☐	☐	☐	☐
Türelmes	☐	☐	Beszédes	☐	☐	☐	☐
Kíváncsi	☐	☐	Tapintatos	☐	☐	☐	☐

Tudom, hogy ilyen vagyok

Az „igen oszlopból válassz ki öt tulajdonságot, amelyről úgy érzed, hogy a leginkább jellemez téged!

1.
2.
3.
4.
5.

Tudom, hogy ilyen nem vagyok

A „nem” oszlopból válassz ki öt tulajdonságot, amelyről úgy érzed, hogy semmi köze nincs ahhoz, amilyen Te vagy.

1.
2.
3.
4.
5.

3. foglalkozásblokk

TÁRSASÁG

Egy kis társismeret

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az önismeret, társismeret fejlesztése, együttműködés erősítése
A foglalkozás tartalma	Szóalkotás kiscsoportban, Közös tulajdonságok felfedezése, megbeszélése, a csoporttudat erősítése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciák Kommunikáció: önismeret, önbemutató, önértékelés Prezentáció: szövegértés, szövegalkotás, társalgás, párbeszéd, előadás, vita Együttműködés: mások elfogadása (figyelem, személypercepció, interaktivitás, türelem)
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv-és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek - Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

Ráhangelődés

Tevékenység 1(A változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Kapcsolatkereső: Közös jellemzők, tulajdonságok gyűjtése.

Véletlenszerűen alakítsunk négyfős csoportokat (pl. színes pálcikák, vagy képek segítségével).

Minden csoport tagjai beszélgessenek 4-5 percig egymással és keressenek minél több olyan közös pontot, tulajdonságot, szokást, amely közös bennük. (Pl.: név, születési idő, kedvenc hobbi, kedvenc étel, zene, választott szakma, stb.).

A kiscsoportos munkát követően teljes körben beszéljük meg, hogy az egyes csoportok, milyen közös jegyeket találtak.

kiscsoportos

Gyűjtés (játék)

Papír, íróeszköz.

Tevékenység 1(B változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Névrokonok: szóalkotás keresztnevekből

Véletlenszerűen alakítsunk négyfős csoportokat (pl. színes pálcikák, vagy képek segítségével).

- Mit rejt a nevetek? Keresztneveitek betűiből alkossatok minél több értelmes szót!

Minden csoport mutassa be a munkáját (hány szót sikerült összegyűjteni, melyek voltak a legérdekesebb, ill. a leghosszabb szavak).

A játék szabályait előre tisztázzuk a tanulókkal: pl. ha valakinek két keresztnéve van, csak az egyiket használhatja, de eldöntheti, hogy melyiket. Egy betű annyiszor fordulhat elő egy szóban, ahányszor a négy keresztnévben összesen szerepel, stb.

A feladatlapot (az összegyűjtött szavakat) kitűzhetjük a teremben, hogy a tanulók később megnézhessék a másik csoportok munkáját.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos

Gyűjtés (játék)

Papír, ceruza, feladatlap (1. melléklet)

Tevékenység 1(C változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Játék a kezekkel. Jellemző tulajdonságok gyűjtése.

Minden tanuló kap egy papírból kivágott kezét. A kéz közepébe írja be a nevét. Majd a névre merőlegesen írjon mindenki néhány jellemző szót magáról (pl. kedvenc szín, étel, évszak, tantárgy, tevékenység, melyik hónapban született, stb).

- Mutasd be magad az összegyűjtött szavak segítségével!

Ha az első tanuló bemutatta magát, a kezét feltűzi a táblára. A bemutatkozást az a tanuló folytatja, akinek a jellemzői kapcsolódnak az előzőhöz. A kezét úgy tűzi fel, hogy hozzáérjen az előzőhöz. A bemutatkozás így folytatódik tovább. A kezek helyzetéből kirajzolódnak a kapcsolódási pontok.

A kezét a tanulók a saját kezük körberajzolásával és kivágásával az órán maguk is elkészíthetik. Ehhez azonban több időre és megfelelő számú ollóra van szükség.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, nagycsoportos

játék

Filctollak, ceruza, rajzlapból kivágott kezek (A/4 méretű), vagy rajzlapok, ollók, gyurmaragasztó, feladatlap

Jelentésteremtés

Tevékenység 2
15 perc

Tanári instrukciók

A foglalkozás céljának ismertetése

Hol állok?¹⁴ feladatlap kitöltése egyénileg, majd megbeszélés nagycsoportban.

A feladat megkezdése előtt a csoportvezető röviden ismertesse a foglalkozás célját: társaink megismerése, közös tulajdonságok keresése.

A tanulók először egyénileg, majd nagycsoportban dolgoznak. A feladatlap egyéni kitöltéséhez kb. 5 perc elegendő. Választásaikat a nagycsoportban megbeszéljük, megindokolják, miért oda tették a jelet.

Ha a csoportvezető úgy ítéli meg, hogy a vonalra való jelrakás nehéz a csoportnak, akkor a feladat egyszerűsíthető. A tanulók aláhúzással jelöljék azt a szót, amelyik inkább jellemző rájuk, vagy szívesebben választanák. Ha nem tudnak dönteni, középre tegyenek egy pontot.

A feladat egyszerűsíthető a csoporttagok képességi szintjéhez igazítva azzal, ha a feladat térbeli, mozgásos változatát, a *véleményvonal* elnevezésű gyakorlatot, alkalmazzák. A két ellentétes tulajdonságot (előre megírt kártyákra felírjuk) a terem két különböző pontjára „helyezzük”. A tanulóknak a két pont közé kell beállniuk úgy, ahogy igaznak érzik. Az egész csoport önmagáról alkotott képe megjelenik térben is. A feladat előkészítéséhez használjuk a 2. számú melléklet fogalmait, kifejezéseit.

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, kiscsoportos
Feladatlap, megbeszélés

Eszközök

Feladatlap (2. melléklet)

Tevékenység 3
20 perc

Tanári instrukciók

Ablak¹⁵: közös tulajdonságok keresése, megbeszélése csoportban

- Keressetek közös tulajdonságokat!

A csoportok megkapják az ablakot ábrázoló lapot. Az előzőleg kitöltött és megbeszélte *Hol állok?* Feladatlap segítségével az egyik tanuló mond egy rá jellemző tulajdonságot pl. reggel szeretek korán felkelni. Ha ez a tulajdonság mind a négy csoporttagra igaz, akkor a 4. számú rekeszbe kerül, ha csak kettőjükre, akkor a 2. számúba. Utána a másik tanuló mond egy rá jellemző tulajdonságot, és így folytatódik tovább. Hívjuk fel a tanulók figyelmét arra, hogy próbáljanak meg minél különlegesebb, érdekesebb közös tulajdonságokat összegyűjteni, amelyek megkülönböztetik

¹⁴ Keagan, Spencer: *Kooperatív tanulás*, Önkonet 2000.

¹⁵ u.a, mint 8.

Munkaforma	őket más csoportoktól.
Módszerek	csoportos Ablak, kerekasztal
Eszközök	Ablakot ábrázoló lap (csoportonként) (3. melléklet)
Tevékenység 4 (A változat) 10 perc Tanári instrukciók	Fülfentős (két igaz és egy hamis állítás) A csoportok két igaz, és egy hamis állítást állítanak magukról, olyanokat, amelyek a csoport minden tagjára jellemzőek. (Egyszerű állítások lehetnek ezek, melyek gyorsan kideríthetők. Pl.: kedvenc étel, zene, testvérek, háziállatok, stb.) A többi csoportnak ki kell találni, hogy melyik a hamis állítás. Akkor izgalmas a játék, ha minél hihetlenebbek az igaz állítások, és minél hihetőbbek a hamisak. Hagyjunk időt a csoportoknak az állítások átgondolására. Lehet a játékot úgy is játszani, hogy a tanulók egyénileg találnak ki igaz és hamis állításokat magukról. Ilyenkor a csoporttagok találgatnak.
Munkaforma	csoportos
Módszerek	játék
Eszközök	-----
Tevékenység 4; 5(B változat) 25 perc (A 4./A és az 5. tevékenység helyett választható) Tanári instrukciók	Lakatlan sziget Az együttműködő készség, csoportmunka készség fejlesztését segítő feladat. A lakatlan szigeten a munka megszervezése. A tanulók egy lakatlan szigetre keverednek. Az a feladatuk, hogy megszervezzék a munkát a szigeten. Gyűjtsék össze a foglalkozásvezető segítségével, hogy milyen ellátandó területek vannak. Ezután csoportosítsák a feladatokat. Ha megvannak a csoportok, minden tanuló döntse el, hogy melyik csoport munkájában venne részt szívesen. A következő lépésben, csoportokban folyik a munka. Minden csoport választ egy vezetőt. A vezető segítségével össze kell gyűjteniük azokat a képességeket, illetve munkaeszközöket, amelyek a feladatuk elvégzéséhez szükségesek. Végül a vezetők prezentálják a csoportok munkáját. Fontos, hogy arra is reflektáljanak milyen érzés volt vezetőnek lenni.
Munkaforma	Kiscsoport, nagycsoport
Módszerek	Megbeszélés, prezentáció
Eszközök	Flipchart, papír, filctoll
Tevékenység 5 10 perc Tanári instrukciók	Csoportnév. <ul style="list-style-type: none"> • Adjatok nevet a csoportoknak! A csoportok az előző feladatok során szerzett ismeretek alapján nevet adnak maguknak. Fontos, hogy a csoportnév

tükrözze a csoporttagok valamely közös jellemzőjét (szokás, kedvenc dolgok, külső, vagy belső tulajdonságok). A csoportnevet minden csoporttagnak jóvá kell hagynia. Hagyjunk időt a névválasztás megbeszélésére. A csoportok indokolják meg választásukat.

Munkaforma

csoportos

Módszerek

Játék, beszélgetés

Eszközök

-

Reflektálás:

Tevékenység 6

15 perc

Tanári instrukciók

Csoportcímer

Készítsetek közös címert, ami jellemzi a csoportotokat!
Fontos, hogy a munkában mindenki részt vegyen. A címerek is kerüljenek ki a terem falára legalább a következő foglalkozásig.

Munkaforma

kiscsoportos

Módszerek

rajz

Eszközök

Rajzlapok, színes filctollak, zsírkréták, olló, gyurmaragasztó

Tevékenység 7

5 perc

Tanári instrukciók

Hogy érezted magad?

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása az alábbi kérdések mentén.

Miről volt szó a mai foglalkozáson?

Ki hogy érezte magát?

Mi volt a legérdekesebb?

Megtudtatok-e magatokról valami meglepőt, fontosat, érdekeset?

Munkaforma

Interaktív nagycsoport

Módszerek

Megbeszélés

Eszközök

-

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Társaság/ 2. melléklet

ILYEN VAGYOK

Útmutató

Tégy jelet a vonalra, ahhoz a kifejezéshez közel, amelyik leginkább illik rád!

Gyors	Lassú
Hallgató	Beszédes
Reggel friss	Este friss
Irányító	Követő
Otthonülő	Kimozduló
Szorgalmas	Lustálkodó
Határozott	Bizonytalan
Egy helyben ülő	Mozgékony
Otthonülő	Kimozduló

VÁLASZTÁSAIM

Inkább ülő munkát végeznék _____ Inkább a mozgással járó feladatokat kedvelem

Egy épületben dolgoznék _____ A szabadban, kint dolgoznék szívesen

Élőlényekkel(növény, állatok) dolgoznék szívesen _____ Szívesebben dolgoznék gépekkel

Inkább irodában dolgoznék _____ Inkább gyárban dolgoznék

Inkább egyedül dolgoznék _____ Inkább csoportban dolgoznék

Olyan munkát szeretnék, _____ Olyan munkát szeretnék,

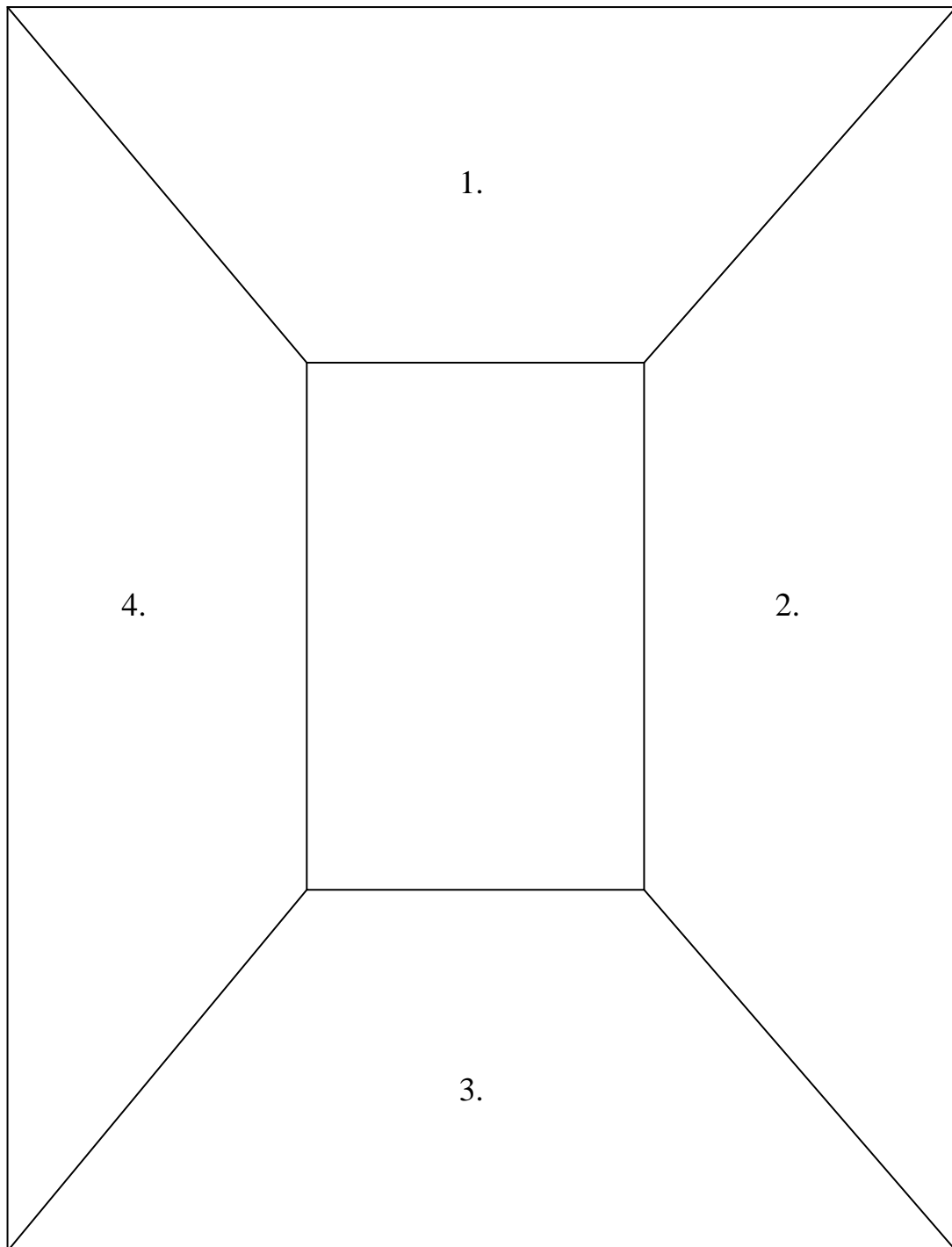
ahol gondolkodni kell

ahol nem kell gondolkodni

(Kagan, Spencer: Kooperatív tanulás 8:11)

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Társaság/ 3. melléklet

ABLAK

4. foglalkozásblokk

MÁS SZEMMEL

Milyennek látnak mások?

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az önismeret fejlesztése, a „tulajdonított énkép” (milyennek látnak mások) megismerése együttműködés erősítése
A foglalkozás tartalma	Szövegértelmezés, A „tulajdonított énkép” megismerése feladatlapon és csoportos beszélgetés segítségével
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciák Kommunikáció: önismeret, önbemutató, önértékelés Prezentáció: szövegértés, szövegalkotás, társalgás, párbeszéd, előadás, vita Együttműködés: mások elfogadása (figyelem, személypercepció, interaktivitás, türelem)
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek, Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

Ráhangelődés

Tevékenység 1

10perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Tükörjáték¹⁸

A tanulók egy sorban állnak, velük szemben a csoportvezető.

- Ismételjétek meg a mozdulataimat, mintha tükörben látnátok magatokat!

Először lassú, egyszerű kézmozdulatokkal célszerű kezdeni (ezeket könnyebb utánozni), majd folyamatosan nehezítsük, gyorsítsuk a mozdulatokat! Egyre több testrészt kapcsoljunk be a játékba!

nagycsoportos

játék

-

¹⁸ Varga Irén – Gönczi Károly – Pintér István: Önismereti játékok gyűjteménye 2005. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen

Tevékenység 2 (A változat)
15perc

Tanári instrukciók

Példaképek?

Mindenki írja fel egy lapra, hogy ki vagy kik a példaképei! Lehet ez élő személy, egy ismert film szereplője, egy közéleti személy. (Segítségül megadhatunk egy-egy nevet példaként a tanulóknak).

A példaképek megnevezése, leírása után, írja fel mindenki a név alá azokat a tulajdonságokat, jellemzőket, értékeket, amiért fel tud nézni az adott személyre!

Az egyéni munkát követően teljes csoportban beszéljük meg az egyes tanulók választásait és kérjük annak indoklását és véleményeik megosztását a csoporttagokkal.

Egyéni, nagycsoportos
megbeszélés

Munkaforma
Módszerek

Eszközök

Lap, íróeszköz

Tevékenység 2 (B változat)
15 perc

Tanári instrukciók

Példaképek? Milyenek a felnőttek, - Nagy Bandó András: Példaképek c. versének értelmezése (13. melléklet)

Alakítsunk négy fős csoportokat véletlenszerű csoportalkotással. A verset minden tanuló kapja meg.

- Olvassátok el a verset, s gondoljátok át! Az átgondoláshoz adjunk meg kérdéseket pl.
- Milyenek látja a versbéli gyerek a felnőtteket?
- Mi lehet az oka, hogy ilyenek látja őket?
- Mire utal a vers címe?
- Miben értesz egyet, és miben nem a versbéli gyerekekkel?

Ezután a tanulók csoportban beszéljék meg a válaszaikat szóforgóban, vagy a kerekasztal módszerét alkalmazva.

Szóforgó: *A csoport tagjai sorban, az óramutató járásával egyező irányban, elmondják egymásnak a gondolataikat, egy tag beszédidejét meg lehet határozni.*

Kerekasztal: *A szóforgó írásbeli változata. A csoport listát készít, körbe adnak egy lapot, amelyre mindenki feljegyzi a gondolatait.*

A csoportok a közös álláspontjukat megosztják a többi csoporttal.

A tevékenység 2 „B” változata egyben nehézségi fokozatot is jelent az „A” változathoz képest, ezért javasolt a csoporttagok képességi szintjéhez igazítva választani a tevékenységek változatai között.

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, kiscsoportos, nagycsoportos
Szóforgó, vagy kerekasztal, beszélgetés

Eszközök

Tanulónként egy vers (1. melléklet), csoportonként papír, toll

Jelentésteremtés:

Tevékenység 3
5 perc
Tanári instrukciók

A foglalkozás céljának rövid bemutatása **Csoportalkotás**

A csoportvezető ismertesse a foglalkozás célját: ma arról beszélgetünk, hogyan alkotunk véleményt másokról, milyennek látnak bennünket mások?

Alkossunk négy fős csoportokat **mozaik** segítségével.

- Keresd meg azt a három társadat, akinél a képed hiányzó darabjai található!
- Rakjátok össze a képet!

Mozaik: képeket négy darabra vágunk (annyi képet, ahány csoportot szeretnénk alakítani). A képdarabokat összekeverjük. A tanulók húznak egy-egy darabot. Az összetartozó képkockák tulajdonosai alkotnak egy csoportot.

Munkaforma
Módszerek

kiscsoportos
mozaik

Eszközök

Feldarabolt képek

Tevékenység 4 (A változat)
25 perc
Tanári instrukciók

Milyennek látod? Emberek jellemzése képek alapján

A csoportok megkapják a **Milyennek látod?** c. feladatlapot 2. melléklet).

- Milyennek látjátok a képen látható embereket?
Jellemezzétek őket!

A csoporttagok szóforgóban jellemezzék az embereket. Fontos, hogy a tanulók indokolják is meg a jellemzésüket. A csoport alakítson ki egy közös tulajdonságlistát mindegyik emberről.

- Mivel foglalkozhatnak ezek az emberek?

A csoportok válasszanak ki egyet a képek közül, s írjanak egy rövid történetet erről az emberről. A terjedelmét meghatározhatjuk (kb. 10 mondat), hogy ne csak néhány szavas jellemzés legyen. Adhatunk támpontokat, segítő kérdéseket is a történethez, pl.: mi szerepeljen benne (foglalkozás, család, társasági élet, hobbi, stb.).

- Mi lehet a hobbija?
- Mivel foglalkozhat?
- Van-e családja?
- Kikkel élhet együtt?
- Hol találkozhatnál össze vele?

A csoportok végül elmesélik, vagy előadják a történetüket. A többi csoport elmondhatja, hogy ők milyennek látták azt az embert.

Munkaforma

kiscsoportos

Módszerek Szóforgó, történetírás, beszélgetés, szerepjáték

Eszközök Feladatlap (2. melléklet)

Tevékenység 4 (B változat)

25 perc

Tanári instrukciók

Mások szemüvegén keresztül.

A csoporttagok jellemzik egymást.

A tanulók írják rá nevüket a feladatlap tetejére. Majd minden tanuló adja tovább a lapot a tőle jobbra ülőnek, így minden papír körbe jár. A tanulók feladata, hogy írjanak minden csoporttársuk neve alá egy-egy olyan jó tulajdonságot, jellemvonást, ami jellemző az adott személyre. Amikor visszatér gazdájához a feladatlap, mindenki jelölje meg azokat a tulajdonságokat egy csillaggal, amelyek a munkavállaláshoz elengedhetetlenül szükségesnek tart.

A feladatlap kitöltése után beszéljük meg az eredményeket, a felírtakat. Térjünk ki arra, hogy van-e olyan tulajdonság, ami kimaradt, de fontosnak tartja megemlíteni magáról.

Munkaforma

Módszerek

Egyéni, nagycsoportos

Feladatlap, beszélgetés

Eszközök

Feladatlap (3. melléklet)

Tevékenység 5

10 perc

Tanári instrukciók

Milyennek látnak?

- Válaszd ki a tulajdonságlistáról, hogy szerinted milyennek látnak az osztálytársaid!

Minden tanuló megkapja a tulajdonságlistát (3. melléklet) amelyről kiválaszt 5 olyan tulajdonságot, amilyenek szerinte az osztálytársai látják őt. A tanulók esetleg a listán nem szereplő tulajdonságokat is felírhatnak. Egyes tulajdonságok a feladatlapon magyarázatra szorulhatnak. Előzőleg tisztázni kell a jelentésüket.

Munkaforma

Módszerek

egyéni

feladatlap

Eszközök

Tanulónként egy tulajdonságlista (4. melléklet)

Tevékenység 6

20 perc

Tanári instrukciók

Azt szeretem benned, hogy... Jellemző tulajdonságok írása társainkról

A tanulók kihúzzák egy társuk nevét egy kalapból. (ha valaki a saját nevét húzza, újat húz). Senki nem tudja, a másik kit húzott. Mindenkinek azt a társát kell jellemeznie, akinek a nevét kihúzta. Minden tanuló kap egy A/4 –es lapot, felírja a lapra a társa nevét, akit jellemezni fog.

- Írj egy jellemzőket arról a társadról, akinek a nevét húztad!

A tanulók lehetőleg a tulajdonságlistán szereplő jellemzőket használják fel (így az eredmény könnyebben

összehasonlítható lesz). Amikor a jellemzés elkészült, adják át a tulajdonosának, elolvashatja, milyennek látja egy osztálytársa.

A tanulók hasonlítsák össze az így kapott listát a saját választásukkal. Az élményeket, tapasztalatokat beszéljék meg közösen. Hagyjunk kellő időt a megbeszélésre.

- Mit éreztél, amikor végigolvastad a lapot?
- Találtál rajta olyan tulajdonságot, ami meglepett?

(Aki nem szeretne beszélni róla, passzolhat.)

Munkaforma

Egyéni, nagycsoportos

Módszerek

beszélgetés

Eszközök

Tanulónként egy A/4-es lap, írószerek

Reflektálás:

Tevékenység 7

5 perc

A mai nap a te szemeddel

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása az alábbi kérdések mentén.

Tanári instrukciók

Miről volt szó a mai foglalkozáson?

Ki hogy érezte magát?

Mi mindent tudtatok meg ma magatokról?

Mi volt a legizgalmasabb feladat?

Mi volt a legnehezebb feladat?

Munkaforma

Interaktív nagycsoport

Módszerek

Megbeszélés

Eszközök

-

Nagy Bandó András:

Példaképek

Hát tudjátok meg, idősebbek,
én is felnőttnek készülök,
a tükör előtt, hogy megtanuljam,
felnőttmód állok és ülök.

Komoly képpel és közömbösen,
ahogy ellestem tőletek,
mogorván nézek és nem mosolygok,
orrom lógatom, s bús leszek.

Járva-kelve unottan lépek,
orrom előtt csak macskakő,
hiába köszön egy ismerős,
bizony hiába, s nemcsak ő.

Kedvetlen nézek a világba,
elég a gondom, mormogom,
másokra haragszom mindenért,
s összeráncolom homlokom.

Hogy teljesen felnőttnek tűnjek,
egy-két lapáttal rádobok,
értem már, nehéz így élnetek,
én már ettől is fáradok.

Nincs más, egyszer majd fel kell nőnöm,
tudom, a világ így kerek,
de tudjátok meg idősebbek,
maradnék inkább kisgyerek.

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Más szemmel /2. melléklet

Milyennek látod?

Nézzétek meg a képeket, és jellemezzétek ezeket az embereket!

1.

Hány éves?

Mivel foglalkozhat?

Milyen ember lehet?

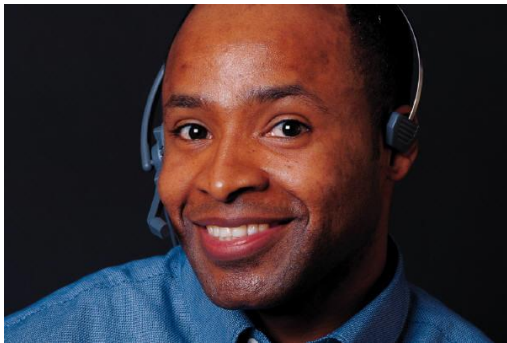
.....

.....

.....

.....

2.

Hány éves?

Mivel foglalkozhat?

Milyen ember lehet?

.....

.....

.....

.....

3.

Hány éves?

Mivel foglalkozhat?

Milyen ember lehet?

.....

.....

.....

A három kép közül válasszatok ki egyet, és írjatok egy rövid történetet erről az emberről!

NEVEM.....

Tulajdonságok, avagy milyen vagyok
mások szemüvegén keresztül?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Más szemmel /4. melléklet

Milyenek látnak engem osztálytársaim, kortársaim?

Húzd alá azt az 5 tulajdonságot mind a három kérdésnél melyet igaznak találsz!

érelklőő

kitartó

vidám

őszinte

magabiztos

aktív

csapatvezér

barátságos

tapintatos

vonzó

kiegyensúlyozott

tisztességes

5. foglalkozásblokk

FONTOS DOLGOK

Emberi értékek

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az értékek tudatosítása, az értékválasztás motívumainak felismerése, önismeret fejlesztés
A foglalkozás tartalma	Szólások jelentésének értelmezése, szövegértelmezés, helyzetelemzés, egyéni célok, értékek megfogalmazása, szituációs játékok
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciák Kommunikáció: önismeret, önbemutató, önértékelés Prezentáció: szövegértés, szövegalkotás, társalgás, párbeszéd, előadás, vita Együttműködés: mások elfogadása (figyelem, személypercepció, interaktivitás, türelem, előítélet mentesség, mások értékeinek elfogadása) Személyes kompetenciák: értékválasztás, ítéletalkotás, önismeret Kognitív kompetenciák: szövegértés, érték befogadása, nyelvi kommunikáció
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek - Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

Ráhangelődés:

Tevékenység 1

15 perc

Tanári instrukciók

Milyen emberre mondják? Szólások értelmezése, megbeszélése párban és csoportban

A tanulók a feladatlap (1. melléklet) segítségével értelmezik a szólásokat, majd párban megbeszélik.

- Olvasd el a szólásokat! Vajon milyen emberre mondják? A gondolataidat írd a szólások mellé!
- Válassz egy párt magadnak, és beszélj meg vele is!
- Csatlakozzatok egy másik párhoz! Vitassátok meg közösen!

Gondolkozz, beszélj meg!: a feladaton mindenki egyénileg elgondolkodik, párban is megbeszélik, majd két pár közösen is megvitatja a feladatot.

A megoldásokat a csoportok egymással is megosztják. Ennek

módszere lehet egy közös beszélgetés, vagy csoportszóforgó.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, páros, kiscsoportos

Szövegelemzés, feladatlap, Gondolkozz, beszélj meg!
csoportszóforgó

Feladatlap (1. melléklet)

Jelentésteremtés:

Tevékenység 2 (A változat)

30 perc

Tanári instrukciók

A foglalkozás céljainak rövid bemutatása

Az ezüstgolyó. Egy történet tanulságainak megbeszélése

A történet felolvasása előtt a csoportvezető közölje a csoporttal, hogy a mai foglalkozáson az emberi értékekről lesz szó, azokról a tulajdonságokról, amelyeket fontosnak tartunk egy embernél, illetve azokról, amelyek kevésbé fontosak. Ezt a témát vezeti be Az ezüstgolyó c. történet.

A csoportvezető olvassa fel a történetet a tanulóknak. A mesélés közben érdemes többször megállni, és kérdéseket feltenni a tanulóknak. Akár minden tanulót gyorsan körbekérdezhetünk.

- Elfogadtad volna a golyót az öregasszonytól?
- Miért?
- Szerinted Gézának jó volt az élete? Indokold meg a választ!
- Mit gondolsz, mit felel majd Géza az öregasszonynak?
- Mit gondolsz, hogy érezte magát Géza az asztalosműhelyben?
- Miért fontos, hogy szeressük a munkánkat?

Kérdések a történet befejezése előtt:

- Szerinted mit kért Géza?
- Te mit kérnél?

A történet végén a tanulók alakítsanak csoportokat (3-4 fő), és közösen jellemezzék a főhőst egy feladatlap segítségével. A csoport feladatára 6-8 percet hagyjunk. A többi időt a megbeszélésre szánjuk! A főhős jelleme, értékválasztásai mellett érdemes kitérni arra is, hogy a látszólag kis döntései hogyan befolyásolták a további életét. (Párhuzamot lehet vonni a fiatalokat érintő veszélyek, problémák és a történet között. Pl. drogfüggőség, nem kívánt terhességek, amelyek szintén kis döntések következményei).

A megbeszélés során fontos kiemelni a tanulással, iskolaválasztással, pályaválasztással kapcsolatos „kis döntéseket”, és azok következményeit.

Célcsoport

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

14-15 évesek

kiscsoportos, nagycsoportos

Szövegértelmezés, beszélgetés, feladatlap

Történet (2. melléklet), feladatlap (3. melléklet)

Tevékenység 2 (B változat)
30 perc

Tanári instrukciók

Értékes emberek.

- Milyen tulajdonságokkal rendelkezzen egy jó barát?
- Milyen egy jó szülő?
- Milyen egy jó tanár?

A tanulók egyénileg fogalmazzák meg, hogy milyen tulajdonságokat tartanak fontosnak egy jó barátnál, egy jó szülőnél és egy jó tanárnál. Azt is el kell mondaniuk, hogy melyek azok a tulajdonságok, amelyeket semmiképpen nem fogadnának el egy baráttól, szülőtől, tanártól.

A gondolatok megosztása egymással a hógolyó módszerével történjen.

Hógolyó: A tanulók először egyénileg dolgozzanak, majd válasszanak egy párt, és beszéljék meg párjukkal a gondolataikat. Ezután két pár alkotson egy kiscsoportot, s alakítsanak ki közös álláspontot. A nagycsoporttal már csak a közös véleményüket ismertessék.

A nagycsoportos megbeszélésnél külön-külön beszéljük meg a baráttal, a szülővel, ill. a tanárral szembeni elvárásokat. Hosszú beszélgetés alakulhat ki belőle, személyes történetekkel. Ha az idő engedi, hagyjuk a tanulókat beszélni. Elkerülhetjük a zűrzavart, az egymás szavába vágást, ha alkalmazunk egy „beszélőkövet”. (Lehet ez egy lapos kő, üveggolyó, pici, tenyérbe simuló kabala.) Mindig csak az beszélhet, akinél a kő van. Mielőtt átmelegszik a kezében, tovább kell adnia. Így elkerülhető az is, hogy valaki túl sokáig beszéljen. (Ez a csoportvezetőre is legyen érvényes!)

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, páros, kiscsoportos, nagycsoportos
Hógolyó, beszélgetés

Eszközök

Feladatlap (4. melléklet)

Tevékenység 3 (A változat)
20 perc

Tanári instrukciók

Árverés¹⁹

A csoportvezető elkészíti az árverésre kerülő értékek listáját egy lapra, vagy felírja a táblára. A listán szerepelhetnek pl. műveltség, gazdagság, utazás, szeretet, szerelem, karrier, család, barátság, népszerűség, egészség, stb. (tetszés szerint). Minden tanuló kap 100 pontot, amellyel licitálhat. A csoportvezető egy nem túl magas kikiáltási áron sorra árverésre bocsátja az értékeket. Aki a legtöbbet ígéri, azé lesz. Közben valaki lejegyzí, hogy mi mennyiért kelt el, és kié lett. A csoportvezető más szabályt is meghatározhat. Pl. egy értéket legfeljebb ketten vihetnek el, de mindkettőnek ugyanannyi pontot kell „fizetnie”. Csoportok is játszhatják.

¹⁹ Játékkönyv. Játékok a közösségformálás szolgálatában II. 1987. (Szerk.: Kaposi László) Gödöllői Művelődési Központ, Gödöllő

Munkaforma	Amikor az értékek elkelték, beszéljük meg, hogy ki miért küzdött, kinek mi volt a legfontosabb.
Módszerek	Egyéni, nagycsoportos Játék, beszélgetés
Eszközök	Értékek listája

Tevékenység 3 (B változat) **20 perc**

Tanári instrukciók

Mit szeretnél?²⁰Értékek rangsorolása

- Mit szeretnél leginkább megvalósítani felnőtt korodban?

A tanulóknak a feladatlapon az értékeket fontossági sorrendbe kell állítani, és a választásukat indokolni. Beszéljék meg csoportban, és állítsanak fel egy közös sorrendet. Elegendő az első három közös értéket meghatározni.

Munkaforma

Módszerek

Egyéni, kiscsoportos

Feladatlap, csoportos megbeszélés

Eszközök

Feladatlap (5. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 4

20 perc

Tanári instrukciók

Mi a fontos?

Alakítsunk 4 fős csoportokat, különböző színű A, B, C, D kártyák segítségével.

- Készítsetek plakátot a számotokra fontosnak tartott dolgokról! Azok az értékek jelenjenek meg a plakátokon, amelyek fontosak lesznek, amikor dolgozni fogtok!

A csoportoknak plakátot kell készíteniük az értékeikről, a számukra fontos dolgokról rajzokkal, feliratokkal. A plakát legyen minél színesebb, érdekesebb. Kérjük meg a tanulókat arra, hogy mindenki más-más színekkel dolgozzon, így az eredmény tényleg közös munka lesz. A plakátok bemutatása fordított szakértői mozaikkal történjen.

Fordított szakértői mozaik: összeülnek az azonos betűjelű tanulók, és asztalról asztalra vándorolnak. Mindig az magyaráz a többieknek, aki a plakát készítésében részt vett.

A végén néhány mondatban foglaljuk össze a foglalkozás tapasztalatait!

²⁰ *Fejlesztő feladatok 2.* (Feladatgyűjtemény és tanári útmutató) 2006. Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program II. keretében, Nemzeti Szakképzési Intézet, Budapest

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, páros, kiscsoportos
Plakát, fordított szakértői mozaik

Eszközök

Csomagolópapír, vagy A/2 rajzlap, színes filctollak, vagy zsírkréták

Tevékenység 5
5 perc

Fontos a véleményed

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása az alábbi kérdések mentén.

Tanári instrukciók

Miről volt szó a mai foglalkozáson?

Ki hogy érezte magát?

Mi volt a legérdekesebb?

Megtudtatok-e magatokról valami meglepőt, fontosat, érdekeset?

Munkaforma
Módszerek

Interaktív nagycsoport

Megbeszélés

Eszközök

-

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Fontos dolgok/1. melléklet

Milyen emberre mondják, hogy....

Ég a keze alatt a munka.

Vastag bőr van a képén.

Minden hájjal megkent.

Várja, hogy a sült galamb a szájába repüljön.....

Minden lében két kanál
.....

Olyan, mint a napraforgó.

AZ EZÜSTGOLYÓ

GÉZA ÉS AZ IDŐ FONALA

Volt egyszer egy fiú, Gézának hívták. Géza erős fiú volt, és szélesebben tudott futni. Hűséges volt, és semmit sem élvezett annyira, mint barátnőjének, Klárinak a társaságát – remekül szórakoztak együtt. (Sőt a fiú gyakran gondolt arra – bár erről senkinek sem szól-, ha felnőtt, feleségül veszi Klárit.) Géza mindent egybevetve jó fej, és remek barát volt.

Géza az iskolai szüneteket szerette a legjobban. Amikor az iskolában volt, mindig azon gondolkodott, hogy mit fog csinálni, ha véget ér az aznapi tanítás – vagy ha örökre vége lesz a tanításnak. Tanára gyakran megfeddte őt, amiért az órán álmodozik. „Miről álmodozol most Géza?” – szokta kérdezni tőle a tanár. Ilyenkor Géza valami ilyesfélét felelt: „Azon gondolkodom, hogy mi mindent csinálok majd ha felnövök.” A tanár erre általában elmosolyodott és így szólt a fiúhoz: „Arra még rengeteg időd lesz. Mi lenne, ha most egyszerűen élveznéd, hogy gyermek vagy? Tudod, felnőttnek lenni nem csupa öröm.”

De Géza nem volt olyan biztos ebben, ezért továbbra is a jövőjén gondolkozott. Egyszer egy fa alatt elnyúlva arról álmodozott, hogy felnőtt, és feleségül veszi Klárit. Amikor kinyitotta a szemét, ott feküdt mellette a fűvön egy ezüstgolyó, amelyből egy aranyfonál lógott ki.

Géza kíváncsian kinyújtotta a kezét és megérintette a fonalat.

„Vajon mi lehet ez?” – mondta.

Ekkor egy öregasszony jelent meg előtte. „Ez az ezüstgolyó életed fonalát tartalmazza – mondta az öregasszony. – Ha békén hagyod, és nem húzod ki a szálát, akkor az idő rendesen fog telni. Ha viszont fel akarod gyorsítani a dolgokat, csak annyit kell tenned, hogy egy kicsit meghúzd a fonalat, és egy óra úgy elrepül, mint egy másodperc. Azonban jól jegyezd meg: nem tolhatsz vissza a golyóba a fonalat, ha meggondolod magad. Ha egyszer kihúztad a szálát, az az idő elszállt. Megtarthatod ezt a golyót, ha akarod, de vigyáznod kell, hogy bölcsen használd. Kéred?”

Géza megragadta a golyót és a zsebébe tette. Persze, hogy kérte! Ki ne kérné? Néhány napig csakugyan nem nyúlt a fonálhoz. A harmadik napon azonban Géza iskolában volt. Tudta, hogy odakint melegen süt a nap, és jobban szeretett volna a szabadban játszani, mint a tanárra figyelni. A zsebébe nyúlt, megtalálta az ezüstgolyót, és meghúzta az aranyfonalat. Amint felpillantott, a tanár így szólt: „Jól van gyerekek, itt az ideje, hogy mára összepakoljuk a dolgokat. Vége a tanításnak.” Géza kirohant az ajtón és egy nagyszerű délutánt töltött azzal, hogy fára mászott a barátnőjével, Klárral.

Attól fogva a fiú mindig meghúzta az aranyfonalat, ha el akart menekülni életének egy rossz pillanata elől, vagy gyorsabban el akart érní egy klassz pillanatot. Néhány évi iskolába járás után Géza úgy gondolta, hogy sokkal izgalmasabb lenne valamilyen pályát választania. Úgyhogy hosszan és erőteljesen meghúzta a fonalat, mire egy asztalosműhelyben találta magát inasként.

Géza élvezte az asztalosmesterséget, ezért eleinte nem húzta meg túl gyakran a fonalat – csak akkor, ha kissé közelebb kellett hoznia a fizetésnapját.

Ekkor azonban Klárral már szerelmesek voltak egymásba, és a fiú úgy érezte, egyszerűen nem várhat tovább a házasságig. Húzott néhányat a fonálon, és máris elérkezett az esküvőjük napja. Amint Géza végignézett barátain és családtagjain, akik az esküvőre gyűltek össze, észrevette, hogy édesanyja eléggé megőszült. Némi büntudatot érzett azért, hogy olyan gyakran meghúzta a fonalat.

Gézának olykor eszébe jutott az öregasszony figyelmeztetése, hogy bölcsen használja az aranyfonalat, és ilyenkor elhatározta, hogy egy ideig nem húzza meg, de mindig közbejött valami, ami arra késztette, hogy egy kicsit meghúzza a fonalat.

Miután gyermekeik születtek, Géza mindig húzott egyet a fonálon, amikor a kicsik sírtak, vagy betegek voltak – csak azért, hogy megkímélje őket minden fájdalomtól. Amikor egy zsarnokoskodó kormány börtönbe vetette őt, amiért nyíltan ellene szólt, Géza a fonálon jókorát húzva lerövidítette a büntetését. Egy szempillantás alatt hazatért, de ekkor már középkorú férfi volt, és a fonál aranyról ezüstre változott. Géza őszülni kezdett, és ráncok jelentek meg az arcán.

Amikor egyik este a gyerekektől nyüzsgő lakás számlái túl aggasztókká váltak, a férfi jócskán kihúzott a fonálból, és reggelre a gyerekek mindnyájan felnőttek, munkába álltak és saját családot alapítottak. Géza és Klári ismét kettesben volt a házban.

Amint azonban Géza a fonalra pillantott, észrevette, hogy ezüst helyett szürke színű. A tükörben látta, hogy öregember lett. Haja teljesen ősz volt, az arca pedig ráncosabb, mint valaha. Felesége is megöregedett, és nem volt egészséges. Géza ekkor már nem szívesen húzta meg a fonalat, mert tudta, hogy közel járhat a végéhez. De ha Klári beteg volt, mégis húzott egyet a fonálon, mert nem szeretete szenvedni látni a feleségét. S ha anyagi nehézségeik támadtak, a férfi meghúzta a szálát, mert ekkor már nem ismert más eszközt, amellyel megoldhatná a problémáit.

Géza egyszer sétálni ment az erdőbe, s közben kínos helyzete miatt aggódott. Hogyan húzhatna kia kevesebbet megmaradt fonalából? Leült egy kicsiny tisztáson, és szemét behunyva gondolkodni kezdett.

Amint kinyitotta a szemét, meglátta az öregasszonyt, akitől a varázsgolyót kapta. Az öregasszony rámosolygott és megkérdezte: „Jó volt az életed?”

Álljunk meg egy percre és beszéljük meg a tanulókkal, hogy szerintük mit felelt Géza.

1. Elfogadtátok volna a golyót az öregasszonytól?
Miért?
2. Szerintetek Gézának jó volt az élete? Indokoljátok meg a választ!
3. Mit gondoltok, mit felel majd Géza az öregasszonynak?

„Nem tudom – felelte Géza. – Az ezüstgolyó segített megúsznom a szomorúságot, a fájdalmat és az unalmat. Sosem kellett várnom arra, amit szerettem volna. De olyan gyorsan elröpült az életem. Úgy érzem, sosem volt időm elgondolkodni a történeten. S most a fonálnak már majdnem vége. Félek tovább húzni, mert ha megteszem, meghalhatok. Végül is nem vagyok benne biztos, hogy az ezüstgolyó hasznos dolog volt.”

„Te hálátlan fráter! – kiáltotta az öregasszony. - Ilyen ajándékot adok neked és még csak meg sem becsülöd?! Mit adjak neked? Még egy kívánságodat teljesítem.”

-
1. Szerintetek mit kért Géza?
 2. Ti mit kérnétek?
-

„Őszintén szólva azt szeretném, - mondta Géza-, hogy újraélhessem az életemet, ezúttal a varázsgolyó nélkül. Tudom, hogy így nemcsak a jót, hanem a rosszat is tapasztalnom kell, de legalább nem múlik el olyan gyorsan az életem, és nem lesz olyan értelmetlen.”

„Legyen, ahogy kívánod” – mondta az öregasszony, és kinyújtotta a kezét. Géza odaadta neki a golyót, visszdólt a fűre, és elaludt.

Amikor felébredt, ismét kisfiú volt, az ágyában feküdt, és az édesanyja ébresztgette őt. „Ébredj Géza – mondta az anyukája. – Elkéssel az iskolából.”

„Anya, szörnyű álmom volt – mondta Géza. – Megöregedtem, már majdnem véget ért az életem, de semmim sem volt, amit felmutathattam volna belőle, még emlékek sem.”

„Ó, Géza – nevetett az édesanyja – mindig lesznek emlékeid. Mi lenne, ha most elmennél, és gyűjtenél magadnak néhány emléket? Úgy látom, Klári odakint vár rád. Gyorsan öltözz fel, és együtt mehettek az iskolába.”

Néhány perc múlva Géza kirohant az ajtón, hogy találkozzon Klárral. Gyönyörű nap volt. A napfény még sohasem tűnt olyan ragyogónak. Klári mosolya még sosem látszott olyan szélesnek, és még az iskola sem tűnt olyan borzasztónak. Sőt, Géza tulajdonképpen várta, hogy ott lehessen.

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Fontos dolgok/3. melléklet

AZ EZÜSTGOLYÓ

GÉZA ÉS AZ IDŐ FONALA

Milyen tulajdonságokkal jellemeznéd Gézát? (pozitív és negatív tulajdonságokat is gyűjtsetek!)

.....

.....

.....

.....

Mit tartott fontosnak?

.....

.....

.....

Mit nem tartott fontosnak?

.....

.....

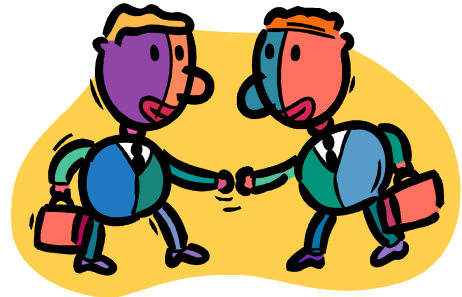
.....

ÉRTÉKES EMBEREK

1. Milyen egy jó barát?

Szerinted milyen egy jó barát? Írd le azokat a tulajdonságokat, amelyeket egy barátnál fontosnak tartasz.

Egy jó barát legyen:

-
-
-
-
-
-

Vannak-e olyan tulajdonságok, amelyeket nem tudsz elfogadni egy baráttól? Ha igen, melyek ezek?

Nem tudom elfogadni, ha egy barát:

-
-
-
-

2. Milyen egy jó szülő?

Szerinted milyen egy jó szülő? Írd le azokat a tulajdonságokat, amelyeket egy jó szülőnél fontosnak tartasz, amilyen Te is szeretnél lenni.

Olyan szülő szeretnék lenni, aki:

-
-
-
-
-
-

Vannak-e olyan tulajdonságok, amelyeket nem tudsz elfogadni egy szülőtől? Ha igen, melyek ezek?

Nem tudom elfogadni, ha egy szülő:

-
-
-
-

3. Milyen egy jó tanár?

Szerinted milyen egy jó tanár? Írd le azokat a tulajdonságokat, amelyeket egy tanárnál fontosnak tartasz.

Egy jó tanár legyen:

-
-
-
-
-
-

Vannak-e olyan tulajdonságok, amelyeket nem tartasz jónak egy tanárnál? Ha igen, melyek ezek?

Nem tartom jónak, ha egy tanár:

-
-
-
-

Válassz magadnak egy párt, és osszátok meg egymással a gondolataitokat! Alakítsatok ki közös véleményt, majd csatlakozzatok egy másik párhoz! Velük is beszéljétek meg!

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem/ Fontos dolgok/5. melléklet

Mit szeretnél?

Mit szeretnél leginkább megvalósítani felnőtt korodban? Milyen szeretnél lenni?

Azt írd az első helyre, ami neked a legfontosabb!

Szép legyek

Gazdag legyek

Szeressen a családom

Sikeres legyek a munkámban

Népszerű legyek

Szorgalmas legyek

Gyermekszerető legyek

Legyen saját házam

Igazságos legyek

Szeressenek a barátaim

Legyen értelmes munkám

Legyen magas jövedelmem, vagyonom

Legyek ismert ember

Jó kapcsolataim legyenek

1. hely:.....

Azért, mert.....

2. hely:

Azért, mert

3. hely:

Azért, mert

4. hely:

Azért, mert

5. hely:.....

Azért, mert

6. foglalkozásblokk

KÖSZIKLA

Elégedettség, siker

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az elégedettséget, sikerességet vizsgáló feladatokon keresztül az önismeret, emberismeret fejlesztése, együttműködés erősítése
A foglalkozás tartalma	Szövegértelmezés, elégedettség-lista felállítása, megbeszélése, egyéni célok, értékek megfogalmazása, a sikeresség értelmezése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciák Kommunikáció: önismeret, önbemutató, önértékelés Prezentáció: szövegértés, szövegalkotás, társalgás, párbeszéd, előadás, vita Együttműködés: mások elfogadása (figyelem, személypercepció, interaktivitás, türelem, előítélet mentesség, mások értékeinek elfogadása) Személyes kompetenciák: értékválasztás, ítéletalkotás, önismeret Kognitív kompetenciák: szövegértés, érték befogadása, nyelvi kommunikáció
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek - Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

Ráhangelődés

Tevékenység 1
20 perc

Tanári instrukciók

Mit mond a történet? Milyen emberre ismerhetünk a történetből? Csoportban a történet értelmezése, majd megbeszélése.

Hozunk létre csoportokat és adjuk oda a történetet lemásolva egyes csoportoknak (1. melléklet)! A történet hosszú, ezért javasolt, hogy a csoportvezető olvassa fel. minden csoport húzzon 3-4 tulajdonság- kártyát (a csoportok számától függően).

- Mit jelentenek a kártyákon lévő kifejezések?
- Magyarazzátok meg a történet segítségével!

Megbeszélés először kiscsoportban, majd közösen. Adjunk

alkalmat minden csoportnak a megnyilatkozásra! (csoportszóforgó) Hívjuk fel a figyelmet, hogy mások megismerése hozzájárul saját magunk megismeréséhez is!

- Mit jelentenek ma ezek a szavak? A magyarázatukhoz gyűjtsetek példákat mai életünkben!

A feladat megbeszélése végén a csoportvezető **ismertesse a foglalkozás célját**: a mai foglalkozáson az elégedettséggel, a sikerrel foglalkozunk. Megbeszéljük, ki milyen tulajdonságával elégedett, melyeken szeretne javítani. Szó lesz arról is, hogy kinek mit jelent a siker.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos, nagycsoportos

Szövegelemzés, csoportszóforgó, beszélgetés

Csoportonként egy történet (1. melléklet), tulajdonságkártyák (2. melléklet)

Jelentésteremtés:

Tevékenység 2 (A változat)
25 perc

Tanári instrukciók

Elégedettség-lista¹² felállítása (állítások besorolása a megfelelő csoportba). Elégedett vagyok, javítani akarok, nem fontos

- Elégedett vagy? Javítani akarsz? Nem fontos? Töltsd ki a feladatlapot, majd beszélj meg a csoportoddal!
- Mondd el, min szeretnél változtatni, és hogyan?

A tanulók a kapott feladatlapon (3. melléklet) egyénileg besorolják az állításokat a megfelelő helyre. Ezután a kiscsoportban minden tanuló felolvassa a saját listáját, és megvitatják azokat a pontokat, ahol eltérnek a vélemények. Beszéljék meg kiscsoportban, mi az, amin változtatni szeretnének, hogyan lehetne ezt megtenni. Végül a tanulók nagycsoportban számoljanak be élményeikről, a véleménykülönbségekről, a megbeszélés eredményeiről. Nagycsoportban beszéljük meg azt is, hogy mi az, amin tudunk változtatni, mi az, amin nem tudunk. Beszélgessünk arról is, hogy ki mikor lenne elégedett önmagával

A gyakorlat megbeszélése során fontos kiemelni, hogy a teljesítmény nincs mindig egyenes arányban az elégedettséggel (sokszor gyengébb teljesítménnyel is elégedettek vagyunk, vagy nagyon jó teljesítménnyel is elégedetlenek.

Minden tanulónál érdemes megvitatni az „elégedett vagyok” és a „javítani akarok” állítások arányát.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, kiscsoportos, nagycsoportos

Feladatlap, beszélgetés

Elégedettség lista (3. melléklet)

¹² Szilágyi István: Önismeret és személyiségfejlesztés 2002. Skandi-Wald könyvkiadó, Budapest

Tevékenység 2 (B változat)
25 perc

Tanári instrukciók

Elégedett vagyok?

Ez egy egyszerűbb „elégedettség lista”, kevesebb tulajdonságról kell a tanulóknak eldönteniük, hogy mennyire elégedettek vele. Beszélgetni szerető csoportnál célszerű választani ezt a módszert. Hosszabb beszélgetés is kerekedhet belőle. A tanulók egyedül dolgoznak, a megbeszéléskor nem kell minden tulajdonságról beszámolniuk. Kiválaszthatnak két-három olyat, amelyről szeretnének beszélni. Legyen ezek között legalább egy, amellyel kevésbé elégedettek. A megbeszéléskor térjünk ki arra, hogy mit tehet a tanuló azért, hogy javítson egy-egy tulajdonságán.

Munkaforma

Módszerek

Egyéni, nagycsoportos
Feladatlap, megbeszélés

Eszközök

Feladatlap (4. melléklet)

Tevékenység 3 (A változat)
25 perc

Tanári instrukciók

Fejezd be a mondatot!¹³

A tanulók 5 befejezetlen mondatot kapnak (5. melléklet), amit be kell fejezniük. (Más mondatokat is választhatunk a feladathoz. Forrás: Bagdy- Telkes 255-256.o). A tanulók először négyfős kiscsoportokban beszéljék meg a mondataikat (kiscsoportos szóforgó). Azt is mondják el, hogy mit tudnak tenni érte, hogy ezek a célok megvalósuljanak. Egymásnak is adhatnak ötleteket. miután kiscsoportban már átbeszélték a célokat, mondatonként hallgassunk meg mindenkit (szóforgó). Bátorítsuk őket arra, hogy válaszaikat bővebben kifejtsék. A feladatlapot érdemes megőrizni (belekerülhet a tanulói portfólióba), a foglalkozássorozat vége felé megismételni. Érdekes lehet a válaszok összehasonlítása. Ebből a feladtból képet kaphatunk a tanulók vágyairól, hosszabb-rövidebb távú céljairól is.

Munkaforma

Módszerek

Egyéni, kiscsoportos, nagycsoportos
Feladatlap, szóforgó, beszélgetés

Eszközök

Feladatlap (5. melléklet)

Tevékenység 3 (B változat)
25 perc

Tanári instrukciók

Mi a siker? A csoportoknak a rövid jellemzések alapján el kell dönteniük, vajon sikeresek –e a feladatban szereplő emberek.

3-4 fős csoportokban dolgozunk. A csoportoknak a feladatlap (5. melléklet) alapján meg kell vitatniuk, sikeresnek tartják-e a szereplőket.

¹³ Bagdy Emőke-Telkes József: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában* 1995. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

- Sikeresek a képen látható emberek? Vitassátok meg csoportban!
- Szerintetek mi a siker?

A csoportok a gondolataikat egymással csoport-szóforgóval osszák meg. Szereplőnként sorban haladjunk, csoportonként egyforma időt adva a felszólalásra.

Csoportszóforgó: *a csoportok sorban, az óramutató járásával egyező irányban elmondják egymásnak a gondolataikat. Egy-egy csoport beszédidejét meg lehet határozni.*

Munkaforma

kiscsoportos, nagycsoportos

Módszerek

Csoportszóforgó, beszélgetés

Eszközök

Feladatlap (6. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 4 (A változat)
15 perc

Tanári instrukciók

Mit jelent neked a következő idézet? Az idézet értelmezése egyénileg, majd közös megbeszélés

Írjuk fel a táblára az idézetet, vagy olvassuk fel (esetleg minden tanulónak a kezébe adhatjuk).

- Mit jelent számotokra ez az idézet? Gondolataikat írjátok fel a feladatlapra!

Megbeszéléskor minden tanuló mondja el, hogy neki mit jelent ez az idézet.

- Mondjatok olyan élethelyzeteket a környezetetekből, saját élethelyzetekből, amelyek az idézettel párhuzamba állíthatók!

A beszélgetés alkalmat ad a foglalkozás témájának összefoglalására. Tanulságul az elégedettség, a siker, a munka, tanulás összefüggésére hívjuk fel a figyelmet.

- A tevékenység 4 „B” változata kevésbé nehéz feladat az „A” változathoz képest, ezért javasolt a csoporttagok képességi szintjéhez igazítva választani a tevékenységek változatai között, illetve érdemes lehet a csoporttagok képességeihez igazítva differenciálni és ennek megfelelően két csoportot alkotni.

Munkaforma

Egyéni, nagycsoportos

Módszerek

Szövegelemzés, beszélgetés

Eszközök

Idézet (7. melléklet)

Tevékenység 4(B változat)
15 perc

Tanári instrukciók

Mit jelent neked a következő idézet? Az idézet értelmezése egyénileg, majd közös megbeszélés

Az A változattal azonos feladat, de egyszerűbb idézettel.

Írjuk fel a táblára az idézetet, vagy olvassuk fel (esetleg minden tanulónak a kezébe adhatjuk).

- Mit jelent számotokra ez az idézet? Gondolataikat

írjátok fel a feladatlagra!

Megbeszéléskor minden tanuló mondja el, hogy neki mit jelent ez az idézet.

- Mondjatok olyan élethelyzeteket a környezetetekből, saját életekötökötől, amelyek az idézettel párhuzamba állíthatók!

A beszélgetés alkalmat ad a foglalkozás témájának összefoglalására. Tanulságul az elégedettség, a siker, a munka, tanulás összefüggésére hívjuk fel a figyelmet.

Egyéni, nagycsoportos

Szövegelemzés, beszélgetés

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Idézet (8. melléklet)

Tevékenység 5

5 perc

A mai nap sikere

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása az alábbi kérdések mentén.

Tanári instrukciók

Milyen tanulságokat lehet levonni a mai témából?

Mit tartotok sikernek?

Mit kell tenni a siker eléréséért?

Befolyásolja-e a pályaválasztásunk, hogy sikeresek leszünk-e?

Mikor lennétek elégedettek? Min múlik az elégedettség?

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Interaktív nagycsoport

Megbeszélés

-

A kőfaragó

Volt egyszer egy kőfaragó, aki mindig elégedetlen volt magával és az életével. Egy szép napon, amikor mendegélt elhaladt egy gazdag kereskedő háza előtt. Benézett a nyitott kapun és látta, hogy odabent csak úgy nyüzsögnek az előkelőbbnél előkelőbb látogatók. „Milyen hatalmas is lehet egy ilyen kereskedő!” – gondolta a kőfaragó. Elfogta az irigység, és azt kívánta, bárcsak ő is ilyen gazdag lehetne. Akkor bezzeg nem kellene szegény kőfaragó módjára tengetnie az életét.

Legnagyobb ámulatára egyszerre gazdag kereskedővé változott. Nagyobb pompa vette körül, amit valaha álmodni mert volna. Irigyelte és gyűlölte is mindenki, aki nála szegényebb volt. Egyszerre csak pompás gyaloghintót vittek el háza előtt, a gyaloghintóban magas rangú hivatalnok terpeszkedett, körülötte szolgálk hada és gongot ütő katonák. A leggazdagabb ember is mély meghajlással hódolt a menet előtt. „Milyen hatalmas ez a hivatalnok” – gondolta. „Bárcsak magas rangú hivatalnok lehetnék!”

Ezután magas rangú hivatalnokká változott. Mindenhová dúsan hímzett gyaloghintón cipelték, és a nép reszketett tőle és gyűlölte és földig hajolt előtte, amerre csak járt. A nyári nap forrón tűzött és a hivatalnok iszonyúan kényelmetlennek érezte a füledt gyaloghintót. Kinézett. A nap fenségesen ragyogott az égen és tudomást sem vett a hivatalnok létezéséről. „Milyen hatalmas a nap!” – gondolta. „Bárcsak nap lehetnék!”

Ezután nappá változott, mindenkire pokoli erővel sütött, kiégette a mezőket, és a földművesek átkot szórtak rá. Ám egyszer csak nagy fekete felhő kerekedett, és odafurakodott a nap és földműves közé, így a nap sokat veszített erejéből. „Milyen hatalmas az a viharfelhő!” – gondolta. „Bárcsak viharfelhő lehetnék!”

Ezután hatalmas felhővé változott, elárasztotta a mezőket és a falvakat, mindenki kétségbeesésére. Hamarosan azonban úgy érezte, hogy valami nagy erővel tolja. A szél volt az. „Milyen hatalmas a szél” – gondolta. „Bárcsak szél lehetnék!”

Ezután széllé változott, lefújta a cserepeket a háztetőkről, kicsavarta tövestől a fákat, és mindenki gyűlölte őt és félt tőle, amerre csak elsüvített. Hanem egyszerre csak nekirohant valaminek, amit bárhogy igyekezett is elfújni, csak állt rendületlenül. Hatalmas szikla volt az. „Milyen hatalmas ez a szikla!” – gondolta. „Bárcsak szikla lehetnék!”

Ezután kősziklává változott, hatalmasabb volt mindenkinél a világon. Ahogy ott állt, egyszer csak kopácsolást hall, egy kalapács hangját és érezte, hogy farigcsálják az oldalát. „Ki lehet hatalmasabb nálam, a sziklánál? – kérdi. Letekintett, és mélyen maga alatt meglátott egy kőfaragót.

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem!/ Kőszikla / 2. melléklet

NAGYHATALMÚ	NAGYRAVÁGYÓ
FENSÉGES	FÉLELMETES
TISZTELETET PARANCSOLÓ	HATALOMÉHES
GAZDAG	BEFOLYÁSOS
HATALMAS	KEGYETLEN
ERŐS	ELÉGEDETLEN

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem!/ Kőszikla / 3. melléklet

Elégedettség- lista

Olvasd el a táblázatban szereplő tulajdonságokat, állításokat! Karikázd be az alábbi jeleket a véleményednek megfelelően, mosolygó fejet, ha abban jó vagy, szomorú fejet ha nem vagy jó benne és X jelet, ha nem érdekel az adott dolog!

Elégedett vagyok azzal a dologgal, abban jó vagyok = ☺

Nem vagyok jó benne, javítani szeretnék = ☹

Ez nem fontos nekem, nem érdekel = X

		Karikázd be a megfelelő ábrát! ☺ vagy ☹ vagy X
1.	Az öltözködésem...	☺ ☹ X
2.	A szorgalmam...	☺ ☹ X
3.	Ahogy beszélgetek másokkal...	☺ ☹ X
4.	Betartom, amit ígérek, ez...	☺ ☹ X
5.	Ahogy kinézek.....	☺ ☹ X

6.	Kézügyességem...	
		X
7.	Türelem...	
		X
8.	Ahogy „nem”-et tudok mondani..	
		X
9.	A kitartásom...	
		X
10.	Ahogy barátot tudok szerezni...	
		X
11.	Ahogy kedves tudok lenni....	
		X
12.	Jól tudok dönteni....	
		X
13.	A tájékozódásom (a városban)...	
		X
14.	Őszinte vagyok, ez...	

		X	
15.	Ahogy barátaimmal beszélek,....	☺	☹
		X	
16.	Ahogy másokkal szemben viselkedem,....	☺	☹
		X	
17.	Gyakran segítek másoknak	☺	☹
		X	
18.	Ügyesen közlekedek egyedül...	☺	☹
		X	
19.	Udvarias vagyok...	☺	☹
		X	
20.	Indulataimat féken tudom tartani	☺	☹
		X	

21.	Osztályzataim, iskolai munkám...	☺	☹	X
22.	Szófogadó vagyok (szüleimnek, tanárainknak)...	☺	☹	X
23.	Amennyit a házimunkában segítek...	☺	☹	X
24.	Önállóságom... (pl.: öltözködésben, szabadidőm megszervezésében, ételkészítésben)	☺	☹	X
25.		☺	☹	X
26.		☺	☹	X

Kérdezd meg magadtól, kérdezd meg tőlem!/ Kőszikla / 4. melléklet

ELÉGEDETT VAGYOK?

Elégedett vagyok? Nem vagyok elégedett? Az alábbi tulajdonságaidról kell eldöntened, hogy mennyire vagy elégedett velük. Tegyéél egy jelet a vonalra ahhoz az állításhoz közelebb, amit magadra jellemzőnek találsz!

Elégedett vagyok...

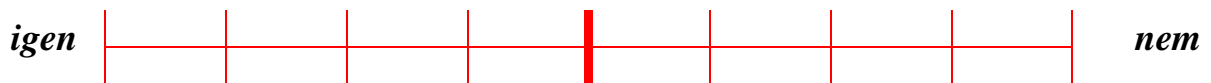
a külsőmmel

a fizikai erőmmel

a tanulmányi eredményeimmel

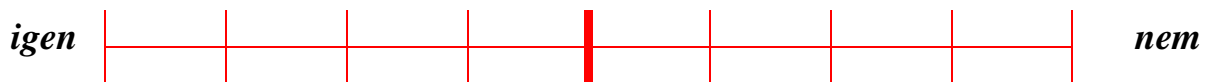
azzal, ahogy a szabadidőmet eltöltöm

azzal, ahogy a szüleimmel viselkedem

azzal, ahogy az osztálytársaimmal viselkedem

Fejezd be a mondatot!

Nagyon meg volnék elégedve, ha.....

.....

Arra vágyom, hogy

.....

Meg fogom valósítani.....

.....

Szeretném, ha képes lennék.....

.....

Az életben legfontosabbnak érzem.....

.....

Mi a siker?

Szerintetek sikeresek ezek az emberek? Ha igen, miért? Ha nem, miért nem?

Ildikó:

28 éves, szüleivel él egy kisvárosi lakásban. Kirakatrendezőként dolgozott, de egy autóbaleset miatt kerekesszékre kényszerült. Most számítógéppel készít képeket gyermekkönyvekbe. Barátaival gyakran jár szórakozni, színházba, koncertekre, kirándulni. Egy ilyen kiránduláson ismerkedett meg Ákossal, akivel közös jövőjüket tervezgetik. Saját lakást szeretnének, nagy kerttel, kutyákkal. Ezeket a terveket nem tudják megvalósítani, mert nincs rá elég pénzük, kölcsönt kell felvenniük a banktól, úgy döntöttek, belevágnak.

Bálint:

34 éves, asztalosként dolgozik. Nős, két kisgyermek van. Családi élete boldog. Szegény családból származik, ezért a szakma megszerzése után rögtön munkába állt egy közeli bútorgyárban. Kisgyermekkorától fával szeretett volna foglalkozni, ezért is választotta ezt a szakmát. A gyár kissé messze van a lakásuktól, de szívesen megy dolgozni, szereti ezt a munkát. Munkatársai között igazi barátokra is talált. Otthon is mindent készített saját kezűleg. Mindannyian büszkék ezekre a munkákra.

Anikó:

54 éves üzletasszony. Több jól menő üzletet vezet. Elvált, két felnőtt gyermeke van. A családjával, gyermekeivel haragban van, évek óta nem beszélnek. Hatalmas házában most egyedül él, nincsenek igazi barátai, csak alkalmi ismerősei, üzletfelei. Az emberekkel bizalmatlan, gyanakvó. Társaságba ritkán jár, többnyire egyedül tölti az estéit, sokat dolgozik. Szabadidejében olvas, vagy vásárolgat. Az ünnepeket többnyire valamilyen üdülőhelyen tölti.

Sikeres ember Ildikó?

Miért?.....

.....
.....

Sikeres ember Bálint?.....

Miért?.....

.....
.....

Sikeres ember Anikó?

Miért?

.....
.....

Szerintetek mi a siker?

.....
.....
.....
.....

Mit jelent neked?

Olvasd el a következő idézetet, és gondold át, mit jelenhet. Gondolataidat írd a fa alá!

Idézet:

“Két módon lehet feljutni egy tölgyfa csúcsára. Az egyik, hogy felmászol rá. A másik, hogy ráülsz egy makkra és vársz.”

(Kemmons Wilson)

.....

.....

.....
.....
.....

Mit jelent neked?

Olvasd el a következő idézetet, és gondold át, mit jelenhet. Gondolataidat írd a kép alá!

Idézet:

"Az emberek ritkán érnek el sikert abban, amit nem szívesen csinálnak."

(Goethe)

.....

.....

.....

.....

.....